

SZAKDOLGOZAT

Pálfalvi Réka

2014

Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola

SZAKDOLGOZAT

Saját alkotás (diplomamunka) létrehozásának vizsgálata az ötlettől, a kutatáson, az elméleti és gyakorlati tapasztalatokon át a mű megvalósulásáig.

Mitől sitcom egy vígjáték?

Témavezető: Rozgonyi-Rössler Ádám

Készítette: Pálfalvi Réka
Mozgóképkultúra és médiaismeret szak

Budapest

A szakdolgozat kivonata

1. A szakdolgozat kulcsszavai

- (1) sitcom
- (2) karakter
- (3) konfliktus
- (4) komikus perspektíva
- (5) tévésorozat

2. A szakdolgozat legfontosabbnak ítélt forrásai

- (1) KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot.* Budapest, Akadémia Kiadó, 2004.
- (2) FIELD, SYD: *Forgatókönyv – A forgatókönyvírás alapjai.* Budapest, Cor Leonis Films Kft., 2011.
- (3) MARC, DAVID: *Comic Vision – Television Comedy and American Culture.* Oxford Blackwell, 1997.

Nyilatkozat

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola fent kiválasztott szakán leadott szakdolgozatom saját munkám eredménye.

A dolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam. Tisztában vagyok azzal, hogy amennyiben plagizálás vétségét követtem el, a Főiskola fegyelmi eljárást indíthat ellenem.

3. A szakdolgozat összefoglalása magyar nyelven

Mitől lesz egy film humoros? Elég csak vicces szituációkat kitalálni, vagy mélyebb karakterek megalkotása szükséges a komikum létrejöttéhez? Az önfelelt nevetés kiválthat-e olyan nézői reakciót, ami akár egy társadalmi problémát más szemszögbe helyezhet? Mitől más a sitcom, mint a többi vígjáték? Mi egyáltalán a sitcom? Létezik magyar sitcom? Ezekre a kérdésekre keresem a választ a szakdolgozatomban. A diplomafilmem műfaja vígjáték, ezen belül is megpróbálom betartani a sitcom játékszabályait és használni a stílusjegyeit.

Meghatározom, hogy mi a sitcom. Foglalkozom olyan sztereotípiákkal, mint például: a sitcom-nak van-e más célja, mint kizárólag a nevetetés, az összes sitcom egy helyszínen játszódik, és attól lesz-e egy sorozat sitcom, hogy nevetés hangsáv van alatta. Röviden áttekintem a létrejöttét, elterjedését és évtizedekre lebontva a műfaj témáit Amerikában és Angliában. A magyar vígjátékokra is kitekintek, és elemzem, hogy miért nem jött létre szintiszta sitcom a hazai piacon. Elemzem a saját diplomafilmemet (a mellékletbe elolvashatók az alábbi dokumentumok: szinopszis, forgatókönyv, karakterrajzok) és meghatározom azokat az eszközöket, amik segítenek abban, hogyan jöhet létre egy sitcom sorozat.

4. Summary of the thesis

What makes a movie funny? Is it enough only to find out pretty funny situations or it is necessary to create deeper characters to generate comedy? Can a joyful laughter trigger such a reaction from the viewers that put even a social problem into another perspective? What makes sitcoms different from other comedies? What does 'sitcom' stand for? Is there a Hungarian sitcom? I am trying to find the answers for these questions in my thesis. The Genre of my thesis film is also a comedy and I will be trying to comply with the rules of sitcom and also I will be trying to use its style notes.

I am going to determine what a sitcom stands for. I am going to deal with such stereotypes such as: do sitcoms have any other purpose but making people laugh? All sitcoms have only one shooting location? Does only the laughter soundtrack make a series into a sitcom? I am going to give a brief overview of its birth also how it gained ground and I am going to give details on its genres in the USA and in England. I will also take a look at the Hungarian comedies and analyze why real sitcoms have never gained ground in our domestic market. Besides, I am going to analyze my own thesis film (The following documents are attached: synopsis, screenplay, character designs) and I am going to define those tools which help us in the analysis of how a sitcom series can be created.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	8
2. Mi a sitcom?	8
2.1. A sitcom stílusjegyei	8
2.2. A közönségreakció	10
2.3. A sitcom működésének elve	10
3. Sitcom története, fejlődése	11
3.1. Sitcom története az Egyesült Államokban.....	11
3.2. A britcom története.....	17
3.3. Mi a helyzet Magyarországon?.....	20
3.4. A műfaj határai	22
4. A forgatókönyvtől a szituációs komédiáig a saját film bemutatásán keresztül.....	23
4.1. A karakter	23
4.2. Setup, pay-off	26
4.3. Konfliktus variációk	27
4.4. Running gag és a hármas szabály	28
4.5. Az URST és az intimitás	29
4.6. A cselekmény	30
4.7. Zárt narratíva vagy cliffhanger?	31
4.8. Sztárok vendégszerepben	32
5. Lezárás.....	33
6. Mellékletek	34
6.1. I. számú melléklet: Szinopszis	34
6.2. II. számú melléklet: Forgatókönyv	34
6.3. III. számú melléklet: Karakterrajzok.....	50
Források jegyzéke.....	57

1. Bevezetés

Sokat gondolkodtam, hogy miként valósítsam meg a saját történetemet, a diplomafilmemet. A film dialóguskoncentrált. Eleinte egyfajta személyes hangvételi visszaemlékezésre gondoltam, amit narráció kísért volna. Erről elég hamar lebeszéltem Balázs Béla A látható ember című könyve. Szerinte nem túl eredeti ez a megoldás, és ha ő ezt már 1924-ben így látta, ez mit sem változhatott kilencven év alatt. Ezt követően a legkézenfekvőbb megoldásnak a sitcomot láttam. Hogy megértem ezt a műfajt, a szakdolgozatomat is erre a témára összpontosítom. Tanulmányozom a sitcom eredetét, működésének elvét, és megpróbálom azt a gyakorlatba átültetni.

2. Mi a sitcom?

A sitcom a situation comedy, azaz a szituációs komédia rövidítése. A nevéből látható, a komédia műfaj egy változata. ¹ Az Egyesült Államokban jelent meg legelőször és több mint fél évszázados múltra tekinthet vissza. Az Egyesült Államokban a megjelenésétől kezdve legnépszerűbb televíziós műfaj ² és az elmúlt évtizedben a hazai piacot is kezdi meghódítani. Voltak próbálkozások hazai saját készítésű sitcomokra is. A műfaj fő célja a néző szórakoztatása. Eleinte szintisztán csak erre törekedtek, de a hetvenes években már egyfajta görbe tükröt mutattak a társadalomnak. A nők egyenlőségét, a válásról való új gondolkodásmódot, az öregkort, a háborúk esztelen vérontásait, a szexuális orientációkat és a rasszizmus kérdését mind legelőször ez a műfaj feszegette.³ A sitcom a komoly társadalmi helyzeteket a komikum álarca mögül boncolgatja.⁴

„A sitcom nem más, mint tükör a világnak; általában pontosan azt mondja az embereknek, amit hallani akarnak. Ha nem így tesz, lekerül a műsorról.”⁵

2.1. A sitcom stílusjegyei

Történetmesélés szempontjából kétféle sitcomot különböztetünk meg: a serial-t és a series-t. Eleinte mind zárt szerkezetű epizódok voltak, azaz series jellegűek. Nem voltak

---

¹ BERMAN, RONALD: Sitcoms. *Journal of Aesthetic Education*, 1987. (XXI. évf.) 1. szám. 5-19. <http://www.jstor.org/stable/i366650>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 15.

² HENRY, MATTHEW: The Triumph of Popular Culture: Situation Comedy, Postmodernism and „The Simpsons”. *Studies in Popular Culture*, 1994. (XVII. évf.) 1. szám. 85-99. <http://www.jstor.org/stable/i23413763>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 15.

³ SMITH, ANTHONY (szerk.): *Television – An International History*. New York, Oxford University Press, 1995. 113.

⁴ MARC, DAVID: *Comic Vision – Television Comedy and American Culture*. Oxford, Blackwell, 1997. 133.

⁵ VORHAUS, JOHN: *The Comic Toolbox: How to be Funny Even if You're Not*. Los Angeles, Silman-James Press, 1994. 143.

folytatásos részek, mindig ugyanazok a karakterek jelentek meg, esetleg egy-egy vendégszereplővel, ám a jellemvonásaik nem változtak. 1978-ban a *Butterflies*⁶ volt az első sitcom, ami folytatásos részeket alkalmazott, több részen átívelő cselekményszálat jelenített meg.⁷

A cselekmény egyszerű, jól felismerhető konfliktusokat tartalmaz, és ezeket a szituációkat próbálják megoldani a karakterek. Ezekből a próbálkozásokból, reakciókból alakul ki a humorforrás, mert mindig váratlan, a néző számára, nem hétköznapi módon próbálják a karakterek megoldani a problémáikat. Ezek a viselkedésformák általában a keserű valóságot mutatják be. A szituációs komédiák jelentős többsége a középosztály életével foglalkozik, annak vágyait, céljait és viselkedését gúnyolják ki.⁸

Egy-egy sitcom epizód hosszúsága 20 és 30 perc közötti. Az *Agymenők*⁹ című sorozat alapján az alábbi dolgokat állapítottam meg az egyes részéről. Átlagosan 2-3 konfliktust, 5-6 helyszínt és 18-20 jelenetet tartalmaznak. Egy jelenet maximum két perc, de legalább harminc másodperc hosszú. A helyszínek között van jócskán lakásbelső és lépcsőház, de az általam vizsgált epizódokban van szórakozóhely, étterem, képregény bolt, műszaki áruház, űrállomás, kültéri jelenet, egy kis autókázás, egyetemi labor, egyszerűen bármi, amit el lehet képzelni.

Ezekkel a helyszínekkel is meg kell cáfolnom azt a sztereotípiát a sitcomokkal kapcsolatban, hogy egy helyszínen játszódnak, ami minden esetben épített díszlet. És ez nemcsak a mai sorozatokra jellemző. A kezdeti időszakra valóban igaz volt az, hogy a szituációs komédiák egyhelyszínesek, mint például a *Cheers*¹⁰, ami egy bárban játszódik. Ugyanakkor a hetvenes években sugárzott *M*A*S*H*¹¹ sem épített lakásbelsőben játszódik. Egy katonai tábor életét figyelhetjük meg: sátrakban, golfpályán – ami az aknamezőn helyezkedik el –, helikopterben, csatatéren, gésaházban, csak hogy néhányat említsek. Ezért is tartózkodnék attól a kijelentéstől, hogy a sitcomok egyhelyszínesek.

---

⁶ *Butterflies*. Rendezték: GWENLAN, GARETH – HOBBS, JOHN B. – LOTTERBY, SYDNEY – FLETCHER, MANDIE. BBC, 1978-1983.

⁷ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 200.

⁸ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 208-209.

⁹ *The Big Bang Theory*. Rendezték: CENDROWSKI, MARK – CHAKOS, PETER – RICH, ANTHONY JOSEPH – BURROWS, JAMES – MURRAY, HOWARD – WASS, TED – WEYMAN, ANDREW D. – MURRAY, JOEL – LINVILL, GAY. CBS, 2007-2014.

¹⁰ *Cheers*. Alkotók: BURROWS, JAMES – CHARLES, GLEN – CHARLES, LES. Paramount Television, 1982-1993.

¹¹ *M*A*S*H*. Alkotók: GELBART, LARRY. 20th Century Fox Television, 1972-1983.

2.2. A közönségreakció

Való igaz, hogy a legtöbb sitcomban van közönségreakció. Az első ilyen sorozatokat élőben vették fel, közönség előtt a televízió hőskorában. Ez egyfajta teszt is volt, hogy milyen minőségű a poénja az adott jelenetnek, mert akár többször is felvehettek egy szituációt. A közönség nevetése és tapsa inspirálta az amúgy is közönséghez szokott előadókat, komikusokat. Van olyan sitcom, aminek egy részét a mai napig közönség előtt veszik fel, ám ezt a hangsávot megvágják és kiegészítik a hang utómunkában. Az *Egy rém rendes család*¹² odáig is elmerészkedett, hogy nem csak nevetnek, de fújolnak és bekiabálnak a nézők nemtetszésüket kifejezve, persze mindezt utómunka során szerkesztették ilyenné.

Számos modern sitcom szakít ezzel a közönségreakciós hagyománnyal, mert ez mára képmutatásnak tűnhet. A televíziónézők nem szeretik, ha megmondják nekik, hogy mikor nevéssenek. Illetve majdnem az összes amerikai sitcom, amit magyarra szinkronizálnak, nem ültethető át teljes mértékben a nyelvünkre és nem értjük meg a poénját, ha nem ismerjük az adott kultúrát. Így akár zavaró is lehet az, ha a közönség nevet, de mi nem értjük, hogy min és miért.¹³

2.3. A sitcom működésének elve

A sitcom a valóságot mutatja be. Sokkal könnyebb mások ostobaságain, hibáin nevetni, mint magunkra ismerni ezekben a helyzetekben. A karakterei erősen komikus perspektíván át látják a világot, ami jelentősen eltér az elfogadottól. Ezek a jellemhibák a konfliktusgenerálást is szolgálják a karakter és a környezetük – barátaik, kollégáik, lakótársaik – között.¹⁴ Az *Agymenők* dr. Sheldon Coopere annyira kényszeres, hogy mindig háromszor hármat kell kopognia. Ha előbb kinyitják az ajtót, akkor az ajtófélfán folytatja a kopogtatást. Ha valaki eltüsszenti magát a jelenlétében, egyből lefertőtleníti és gázmaszkot vesz fel, nehogy elkapjon valamit. Ezek az eltúlzott jellemhibák segítik a nézőt, hogy érzelmileg távolságot tudjon tartani a karakter és saját maga között. Ha megvan ez a távolság, akkor nyugodt szívvel tud nevetni rajta, ha nincs, akkor ez akár vele is megtörténhet, és úgy már nem olyan vicces. Túl nagy érzelmi távolság esetén azonban a nézőt nem fogja érdekelni, mi történik a szereplőkkel. Ezt az érzelmi távolságot úgy

---

¹² *Married with Children*. Alkotók: LEAVITT, RON – MOYE, MICHAEL G. Embassy Television – Columbia Pictures Television, 1987-1997.

¹³ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 212-213.

¹⁴ SAVORELLI, ANTONIO: *Beyond sitcom: New Directions in American Television Comedy*. Jefferson, McFarland, 2010. 170-171.

tudjuk csökkenteni, hogy pozitív tulajdonságokkal ruházzuk fel a karaktereinket, mint például a barátokhoz való lojalitás, az emberség és empátia.¹⁵ Sheldon kényszeres és felettebb szemtelen viselkedését az átlagos élethez való naiv és sebezhető viszonyával kompenzálják.

3. Sitcom története, fejlődése

A műfaj előfutárának a hazánkban is nagy sikert arató stand-up comedy tekinthető. A stand-up comedy a közönséget szólítja meg, komikus monológ jellegű magánszámokban.¹⁶ Ez a műfaj először Angliában jelent meg, de alig egy év leforgása alatt Amerika vált a sitcom gyártás nagyhatalmává.¹⁷

3.1. Sitcom története az Egyesült Államokban

Az Egyesült Államokban eleinte igencsak rasszista hangvételű sitcomokat forgattak. A fehér előadók festéket az arcukra kenve imitálták a földeken dolgozó fekete rabszolgákat és parodizálták ki őket.

Maga a sitcom műfaj legelőször a rádióban jelent meg. A televízió elterjedésével 1947-től a *Mary Kay and Johnny*¹⁸ című rendkívül népszerű hangjátékot adaptálták. Emellett számos ilyen rádióműsor került át a televíziós feldolgozásra. A polgárjogi mozgalom megerősödésével a rasszista hangvételű sitcomok lekerültek a műsorról.

Ez a műfaj is korszakokra bontható. A *Goldbergs*¹⁹ nevű sorozatot 1929-1946 rádióműsorként sugározták, majd 1949-1956 között tévéműsorként élt tovább. Nagyvárosban élő, jómódú, idealizált család körül játszódik a történet. Ennek megfelelően a negyvenes években az összes sitcom erre építve felhőtlen boldogságú családokat mutatott be, némely széria az epizódok végén komoly erkölcsi dilemmákat puffogatva.²⁰ Érdekes, hogy 2013 őszén újra vetíteni kezdte az ABC a szintén *Goldbergs*²¹ című sitcom adaptációt, ami a nyolcvanas években játszódó kiszámíthatatlan, flúgos család körül forog.²²

---

¹⁵ SAVORELLI, ANTONIO: *Beyond sitcom: New Directions in American Television Comedy*. Jefferson, McFarland, 2010. 171-172.

¹⁶ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 196.

¹⁷ WIKIPEDIA: Britcom. *Wikipédia*,

<http://en.wikipedia.org/wiki/Britcom>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

¹⁸ *Mary Kay and Johnny*. Rendezték: CAVALIER, JOSEPH C. – SIMPSON, GARRY. CBS, 1947-1950.

¹⁹ *The Goldbergs*. Alkotó: BERG, GERTRUDE. CBS, 1949-1956.

²⁰ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 196-197.

²¹ *The Goldbergs*. Alkotó: GOLDBERG, ADAM F. ABC 2013-2014.

²² IMDB: *The Goldbergs*. *IMDb*,

http://www.imdb.com/title/tt2712740/?ref_=nv_sr_1, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

Az 1950-es években a hangsúly átkerült a kertvárosokba költözött középosztályra, de az idealizált világ továbbra is fennmaradt. A kezdeti sikereket elérve nem törekedtek további újításokra, nem próbálták feszegetni a műfaj határait, hanem inkább a jól bevált receptet használva rengeteg utánzat készült.

Az 1960-as évekre megfakult az idealizált élet eszménye. A család, mint központi téma, továbbra is megmaradt a legtöbb sitcomban, ám a paradicsomi hangulat elmúlt és problémáikat próbálták megoldani.²³ 1962 és 1971 között 274 epizóddal a *Beverly Hillbillies*²⁴ sikerszéria egy olyan egyszerű farmercsaládot mutat be, akik a földjükön olajat találnak, és az újonnan jött gazdagságtól megrészegülve Beverly Hillsbe költöznek. A 20th Century Fox jóvoltából 1993-ban ebből a sorozatból is készült egy film remake a *Beverly Hill-dili*²⁵ címmel.²⁶ A családok mellett megjelentek az agglagényekről szóló sitcomok, ahol a macsó férfiak anyjukat elvesztett kisgyermeküket magukhoz véve próbálják élni mindennapjaikat.²⁷ A *Love That Bob!*²⁸ című sorozat egy hollywoodi szoknyapécér fotós kalandjairól szól. A nők imádják őt a kedvessége és a kiállása miatt. Ha túlságosan felforr Bob körül a levegő, a nővére és a modellje hűtik le őt.²⁹

A hatvanas évek közepére kikerültek a televízió műfaji háború győztesei. A főműsor időben három formátum dominált: a félórás sitcom, az egyórás akció/kaland dráma és a kétórás nagyjátékfilm. Több sitcom végezte Nielsen's Top Twenty-five-ban - ami a legkedveltebb sorozatokat gyűjti össze – az 1960-as években, mint az összes többi műfaj együttesen.³⁰ A sitcomok a korábinál is nagyobb mértékben koncentráltak csak a szórakoztatásra, a valóságtól való elszakadásra, olyan mértékben, hogy például a *Gilligan sziget*³¹ hajótöröttei minden földi jóval el vannak látva – étel, ital, csak éppen hazajutni nem tudnak. Erre az időszakra még a katonaélet idealizálása is jellemző volt. Nem csak a valóságot, a vérontásokat is elhallgatták a vietnámi háborúról, és úgy állították be több sitcomban is, mintha az egész csak a jópofa csínyekről, bajtársiasságról szólna, mint például a *Hogan's Heroes*³² című sorozatban.

---

²³ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 196-198.

²⁴ *The Beverly Hillbillies*. Alkotó: HENNING, PAUL. Filmways Television, 1962-1971.

²⁵ *The Beverly Hillbillies*. Rendezte: SPHEERIS, PENELOPE. Twentieth Century Fox Film Corporation, 1993.

²⁶ tv.com: *The Beverly Hillbillies*. [tv.com](http://www.tv.com/shows/the-beverly-hillbillies/),

<http://www.tv.com/shows/the-beverly-hillbillies/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

²⁷ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 198.

²⁸ *Love That Bob!* Alkotó: HENNING, PAUL. Laurel Productions, 1955-1959.

²⁹ IMDB: *The Bob Cumming Show*. *IMDb*,

<http://www.imdb.com/title/tt0047752/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 29.

³⁰ MARC, DAVID: *Comic Vision – Television Comedy and American Culture*. Oxford, Blackwell, 1997. 104.

³¹ *Gilligan's Island*. Alkotó: SCHWARTZ, SHERWOOD. CBS, 1964-1967.

³² *Hogan's Heroes*. Alkotók: FEIN, BERNARD – RUDDY, ALBERT S. Bing Crosby Productions, 1965-1971.

Ebben az időszakban jelentek meg a magicom névre hallgató sitcomok, melyek jóindulatú szörnyek, boszorkák, dzsinnek és földönkívüliekről szóltak. Különleges képi és hanghatásokat, trükköket alkalmaztak ezekben a szériánkban.³³ Hazánkban is nagy sikert aratott *Az Addams család*,³⁴ 1964-ben került az ABC műsorára két évad erejéig. A sorozat egy gazdag családról szól, akik azt élvezik, hogy megbotránkoztatónak, ijesztőnek találják őket az emberek, az amerikai idillt parodizálja és helyezi szatirikus formába. Ez a sitcom egy képregény sorozat adaptációja, ami a *The New Yorker* újságban jelent meg 1938 és 1988 között. Ezt követően számos film, sőt még videojáték is készült belőle.³⁵

Az 1970-es években még mindig jelen volt az idealizált hangvétel, ám egyre jobban próbáltak ettől elszakadni. A hangsúly újra a családokra került, ám új megvilágításba helyezte őket. Olyan társadalmi kérdéseket feszegetett, mint a nemi szerepek, a rasszizmus és multikulturális közeg témája.³⁶ Norman Lear *All in the Family* című sitcomja³⁷, amit 1971 és 1979 között sugároztak, egy középosztálybeli családot mutat be. A családfő egy második világháborús veterán, aki rasszista, szüklátókorú, makacs és arrogáns, utál mindenkit, aki nem Amerikában született és politikailag nem konzervatív. A sorozat mindezeket a tulajdonságokat szarkasztikusan figurázza ki, ugyanakkor a gyárban dolgozó alsóosztály nyomorát és a szexizmust is reálisan mutatja be. Az 1970-es Oscar-díjas (legjobb forgatókönyv: Ring Lardner Jr.) *MASH*³⁸ című film sitcom adaptációja 1972-1983 között volt műsoron *M*A*S*H* címen, és számos Emmy-díjat nyert.³⁹ A háború totális abszurditását vette célba, a fronton állomásozó orvosok kilátástalan menekülését, cinikus és sűrűn igazán morbid humorral – az aknamezőn golfoznak, a katonákat nem úgy műtik meg, hogy véglegesen meggyógyuljanak, hanem amilyen hamar csak tudnak, térjenek vissza a frontra. „Vedd ki a gyomrát, hogy közelebbről is megnézzük, és ha már úgyis benne tunkolsz, kapd ki az epehólyagját is és adj egy fehér botot a vakbelének.”⁴⁰ Sőt, az első széria hatodik részében egy rendező érkezik a táborba és dokumentumfilmet akar forgatni. Ám elég hamar kiderül, hogy a forgatókönyve előre meg van írva, és valójában

---

³³ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 198-199.

³⁴ *The Addams Family*. Rendezte: LANFIELD, SIDNEY. Filmways Television, 1964-1966.

³⁵ MASLIN, JANET: In Search of the Dark Muse of a Master of the Macabre. *The New Yorker Times*, http://www.nytimes.com/2006/10/26/books/26masl.html?_r=0, 2006. 10. 26. , Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

³⁶ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 199-200.

³⁷ *All in the Family*. Alkotók: LEAR, NORMAN – SPEIGHT, JOHNNY. Bud Yorkin Productions, 1971-1979.

³⁸ *MASH*. Rendezte: ALTMAN, ROBERT. Twentieth Century Fox Film Corporation, 1970.

³⁹ VÁMOS MIKLÓS: A legfontosabb mondat. *Élet és Irodalom*, <http://www.vamosmiklos.hu/index.php/publicisztika/hogy-volt/881-mai-mitoszok>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁴⁰ *M*A*S*H: A Jenki Doodle doktor*. Rendezte: PHILIPS, LEE. 20th Century Fox Television, 1972. 5:54-6:00.

áldokumentumfilm készül. Persze ezt az állomás sebészei nem hagyják, és a filmet megrongálják, hogy fényt kapjon, és elkészítik az immáron reális, mindennapjaikat bemutató filmet. A sorozat utolsó részét több mint 100 millióan nézték Amerika szerte.⁴¹ 2013-ban a „Writers guild of America West” mindenidők 101 legjobban megírt TV sorozata közül az ötödik helyezést érte el a *M*A*S*H*.⁴²

Az 1980-as években elterjedt a kábeltévé. Rengeteg csatorna és lehetőség nyílt. Az egy műsorra jutó nézettség ezáltal folyamatosan csökkent. Ezt azzal kompenzálták, hogy a különféle sitcom sorozatok egyre homogénebbek lettek, így egy-egy közönségi csoportot meg tudtak tartani.⁴³ Ilyen volt például a művelt, városban élő és felfelé törekvő, azaz tehetős értelmiségi réteg, akiket egyre több igényes műsorral próbáltak megnyerni. Nekik szólt a *Cheers*, amit 1982 és 1993 között sugároztak és 28 Emmy-díjat nyert. Cselekménye Bostonban, a Cheers nevű bárban játszódik, ahol a tulaj egy kiöregedett baseball játékos, az egyik pincér csak azért jár be dolgozni, hogy ne legyen otthon a négy gyerekével, és a másik pincérnő egyetemi tanuló, aki azért dolgozik, mert a vőlegénye dobta a volt feleségéért. Amerikában ez volt az első serial, azaz folytatásos sitcom. Eddig minden rész zárt volt, nem voltak több epizódon-évadon átívelő cselekmények.⁴⁴

A *Cheers* folytatása a *Dumagép*⁴⁵ 1993-2004 között volt műsoron. Főszereplőjének Dr. Frasier Crane-t tette meg, aki visszaköltözik a szülővárosába Seattle-be, és rádiós pszichológusként dolgozik. Ez az eddigi legsikeresebb spin-off, azaz olyan sorozat, ami egy másiknak a folytatása hasonló környezetben, karakterrel. 37 Emmy-díjat zsebelt be 11 év alatt,⁴⁶ és ezzel maga mögé utasította az addig vezető, szintén sitcom *Mary Tyler Moore Show*-t,⁴⁷ ami csak 29 Emmy-díjat nyert.⁴⁸

A 1990-es évek számos, Magyarországon is sikeres sitcomot tudhat a magáénak. A *Jóbarátok*⁴⁹ 1994-2004 között volt műsoron, ám még ma is – 2014-ben is mindenki ismeri a hat jó barát kalandjait. Az írók rájöttek, hogy a nézők nem csak amiatt nézik a sorozatot,

---

⁴¹ NÁNYAY BENCE: Sitcom - Amerikai sitcom – Narratív trükkök. *Filmvilág folyóirat*, 2012. (LV. évf.) 5. szám. 42-44.

http://filmvilag.hu/cikk.php?cikk_id=10875, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁴² Writers Guild of America, West: 101 Best Written TV Series List. *WGA*, <http://wga.org/content/default.aspx?id=4925>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁴³ MARC, DAVID: *Comic Vision – Television Comedy and American Culture*. Oxford, Blackwell, 1997. 136.

⁴⁴ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 200.

⁴⁵ *Frasier*. Alkotók: ANGELL, DAVID – CASEY, PETER – LEE, DAVID. Grub Street Productions – Paramount Television, 1993-2004.

⁴⁶ TELEVISION ACADEMY: *Frasier*. *Television Academy*,

<http://www.emmys.com/shows/frasier>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22

⁴⁷ *Mary Tyler Moore Show*. Alkotók: BROOKS, JAMES L. – BURNS, ALLAN. MTM Enterprises, 1970-1977.

⁴⁸ TELEVISION ACADEMY: *The Mary Tyler Moore Show*. *Television Academy*,

<http://www.emmys.com/shows/mary-tyler-moore-show>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁴⁹ *Friends*. Alkotók: CRANE, DAVID – KAUFFMAN, MARTA. Warner Bros. Television, 1994-2004.

mert humoros, hanem mert a szereplők szépek is. Sokan Courtney Cox és Jennifer Aniston dekoratív külseje miatt ültek le televízió elé.⁵⁰ Érdekes megemlíteni a *Will és Grace*⁵¹ sitcomot is, ami a legnépszerűbb olyan sorozat, amiben az egyik főszereplő egy homoszexuális férfi. 1998 és 2006 között sugározták, és rengeteg díjra jelölték. A fiatal Will, aki egy meleg ügyvéd, és legjobb barátja Grace, aki feltörekvő belsőépítész lány, összeköltöznek. Ezt a kapcsolatot mutatja be a sorozat. Ehhez az időszakhoz még hozzátartozik egy olyan sitcom, ami nem illik ugyan bele a kilencvenes évek kifinomult humorába, ám hazánkban olyan népszerű volt, hogy megpróbálták áthelyezni Magyarországra is a sorozatot. Ez az *Egy rém rendes család*. Tulajdonképpen egy olyan sitcom, ami a családi szituációs komédiák paródiája a maga olcsó poénjaival, toalettumorával. A család tagjai ostoba, igénytelen, erkölcstelen és önző figurák, és valójában egymást is utálják. A humorforrás a gusztustalankodás és szexuális célozgatások. Ha már társadalomkritika, vagy a családi sitcomok paródiája került szóba, sokkal érdekesebb a *Simpsons családot*⁵² vagy a *South Park*-ot⁵³ emlegetni. Mindkét sorozat animációs film, ám korántsem gyerekeknek készült. A középosztályt olyannak mutatja be amilyen: önző, a saját érdekein nem tud túl látni, butuló, ám mindezt rendkívül csavaros, ironikus és szatirikus humorral megfűszerezve mutatja be.⁵⁴

A 2000-es évek közepéig tombolt a *Jóbarátok* láz, 2004-ben egy évre átvette a *Szeretünk Raymond!*⁵⁵ a legnépszerűbb sitcom helyét, ám a *Két pasi meg egy kicsi*⁵⁶ hatalmas sikert aratott, és betört a hazai piacra is.⁵⁷ A sorozat 2003-ban indult és még napjainkig is folytatódik. Charlie Sheen-hez, az örök nőcsábász agglégényhez beköltözik frissen elvált öccse és annak fia. Hármójuk együttélését mutatja be a sorozat, illetve néha feltűnik a kritikus bejárónő Bertha és a fivérek arisztokrata anyja. A főszerepet kisebb botrány keretében átvette Ashton Kutcher, így a rangsor éléről 2011-re lekerült a *Két pasi meg egy kicsi*.⁵⁸

---

⁵⁰ NÁNYAY BENECSE: Sitcom - Amerikai sitcom – Narratív trükkök. *Filmvilág folyóirat*, 2012. (LV. évf.) 5. szám. 42-44.

http://filmvilag.hu/cikk.php?cikk_id=10875, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁵¹ *Will & Grace*. Alkotók: KOHAN, DAVID – MUTCHNICK, MAX. KoMut Entertainment – NBC Studios, 1998-2006.

⁵² *The Simpsons*. Alkotó: GROENING, MATT. Gracie Films – 20th Century Fox Television, 1989-2014.

⁵³ *South Park*. Alkotók: PARKER, TREY – STONE, MATT. Comedy Central, 1997-2014.

⁵⁴ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 201-202.

⁵⁵ *Everybody Loves Raymond*. Alkotó: ROSENTHAL, PHILIP. CBS, 1996-2005.

⁵⁶ *Two and a Half Men*. Alkotók: ARONSOHN, LEE – LORRE, CHUCK. Chuck Lorre Productions – Warner Bros. Television, 2003-2014.

⁵⁷ WIKIPEDIA: Sitcom. *Wikipédia*,

<http://en.wikipedia.org/wiki/Sitcom>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁵⁸ CBS: *Two and a Half Men*. CBS,

2010-2013. Két nagyon erős sitcom veszi át a vezetést. Napjaink legsikeresebb sitcomja a *The Big Bang Theory*, magyar címén *Agymenők*, 2007 óta van műsoron.⁵⁹ A sorozat Pasadena-ban játszódik. A társasházba egy új lány költözik, és összebarátkozik a szomszédban élő két tudós fiúval. Az ő kapcsolatukról szól a sorozat. Belecsöppenhetünk egy olyan világba, ahol a főszereplők fizikus doktorival rendelkeznek, és a maguk szakterületén zsenik, ám olyan hóbortjaik vannak, mint a képregények és több oldschool sci-fi iránti rajongás. Vendégszereplők is akadnak bőségesen, nem kisebb személyek, mint a *Star Trek*ből ismert Mr. Spock (Leonard Nimoy)⁶⁰, vagy Howard (az egyik főszereplő) fantázianője – minden idők egyik legsikeresebb sci-fi sorozat, a *Csillagközi romboló* főszereplőnője, Starbuck (Katee Sackhoff)⁶¹, de korunk egyik legnagyobb tudósa, maga Stephen Hawking is megjelenik a képernyőn. Az *Agymenők* nemcsak fizikusok, sci-fi rajongók számára tartogat poénokat, de mindenkinek, aki szereti a jó humort, a szerelmi szálakat és az abszurd szituációkat. Erre példa, mikor Howard a nemzetközi úrállomáson van, és az egész NASA hallja családi perpatvarait az édesanyjával. A CBS bejelentette, hogy további három évadot rendel meg a sorozatból,⁶² így egy darabig biztos élvezhetjük Sheldon és Leonard külön életét.

A második legnézettebb sitcom az *Így jártam anyáttal*⁶³, ami hazánkban is nagy népszerűségnek örvend. 2005 óta követhetjük figyelemmel Ted Mosby visszaemlékezését, és idén volt műsoron a sorozatzáró epizód. Gyermekének meséli el, hogyan ismerte meg édesanyjukat, illetve hogyan nem. 25 évvel korábbi emlékeiből megismerhetjük barátait is, hogyan él együtt Marshallal, és miféle örülségekre veszi rá Barney. Számos híresség jelenik meg a történetekben vendégszereplőként, többek közt Heidi Klum, Britney Spears, Katy Perry, Katie Holmes, Enrique Iglesias, csak hogy néhányat említsek.⁶⁴

A sitcomok szerkesztésébe némi újítást hoz az *Így jártam anyáttal*, *Lángoló méhészt*⁶⁵ epizódja. Az epizódból egy történetet többféle aspektusban látunk. A különbségeket nem a

---

http://www.cbs.com/shows/two_and_a_half_men/about/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁵⁹ CBS: Big Bang Theory Extended 2016-2017: Multi Year Pick Up. CBS,

http://www.cbs.com/shows/big_bang_theory/news/1002098/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 26.

⁶⁰ *Star Trek*. Alkotó: RODDENBERRY, GENE. Desilu Productions – Paramount Television, 1966-1969.

⁶¹ *Battlestar Galactica*. Alkotók: LARSON, GLEN A. – MOORE, RONALD D. BSKyB – NBC Universal Television, 2004-2009.

⁶² CBS: Big Bang Theory Extended 2016-2017: Multi Year Pick Up. CBS,

http://www.cbs.com/shows/big_bang_theory/news/1002098/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 26.

⁶³ *How I Met Your Mother*. Alkotók: BAYS, CARTER – THOMAS, CRAIG. 20th Century Fox Television, 2005-2014.

⁶⁴ CBS: How I Met Your Mother. CBS,

http://www.cbs.com/shows/how_i_met_your_mother/about/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 26.

⁶⁵ *How I Met Your Mother: The Burgling Beekeeper*. Rendezte: FRYMAN, PAMELA. 20th Century Fox Television, 2012.

bevett karakter látászögein keresztül érzékeljük, hanem a lakás különböző pontjain történt eseményeken keresztül. Ha egy ilyen eseményt nélkülözünk, nem lehet értelmezni a másik kettőt. A helyszíneket a lángoló méhész kapcsolja össze, aki mindegyik térben megjelenik. A történet darabjai úgy illeszkednek egymáshoz, mint egy kirakó darabjai és csak a legvégén nyernek értelmet. Ez lehetőséget ad arra is, hogy a néző kétszer is nevéssen egy poénon.⁶⁶ 2012-ben a *People's Choice*-ben a legjobb komédiának járó díjat nyerte, míg a legjobb komédiaszereplő díját a Barney-t játszó Neil Patrick Harris kapta. Tervezik a sorozat folytatását. A CBS 2013. november 15-én jelentette be a *How I Met Your Dad* címmel futó spin-off-ot, ami főszereplőjének Sally-t, az édesanyját tenné, aki ugyanúgy mesélne lányának és fiának, mint korábban Ted.⁶⁷

3.2. A britcom története

A britcom az angol sitcomra utal: british comedy. Úgy tartják, hogy legelőször Angliában tűnt fel a sitcom, mint televíziós műfaj. Az első sitcom, amit a BBC sugárzott 1946 november 29-e és 1947 május 16-a között tíz epizóddal a *Pinwright's Progress*⁶⁸. A sorozat Pinwright-ről szól, aki egy üzlet tulajosa, de a különöc alkalmazottai megkeserítik mindennapjait, akadályozva az üzlet vezetését.⁶⁹

Az 1950-es években Angliában is elterjedt a televízió, egyre több sorozatot gyártottak, és ezalól a sitcom se volt kivétel. Hangulata sokkal fanyarabb, tragikomikusabb volt, mint a kortárs amerikai sitcomoké. Sokkal realisabb képet mutattak a társadalomról, a kifinomult, sok esetben bizarr, angol feketehumorra építettek. A történetek a családok körül forogtak, akik a munkásosztály, illetve az alsó-középosztály tagjai voltak.⁷⁰ Ezek közé tartozik a *The Larkins*⁷¹, ami 1958-1964 között volt műsoron. A sorozat egy londoni családról szól, ahol az apa ravasz, az anya zsarnok, van egy fiuk és egy lányuk, akinek az amerikai képregényíró férje hozzájuk költözik.⁷²

---

⁶⁶ NÁNAY BENEC: Sitcom - Amerikai sitcom – Narratív trükkök. *Filmvilág folyóirat*, 2012. (LV. évf.) 5. szám. 42-44.

http://filmvilag.hu/cikk.php?cikk_id=10875, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁶⁷ ROOTS, KIMBERLY: CBS Orders 'How I met Your Mother' Spin-Off Pilot. *TV Line*, <http://tvline.com/2013/11/15/how-i-met-your-mother-spinoff-how-i-met-your-dad-pilot-cbs/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁶⁸ *Pinwright's Progress*. Rendezte: GLYN-JONES, JOHN. BBC, 1946-1947.

⁶⁹ BRITISH COMEDY GUIDE: Pinwright's Progress. *BCG*, http://www.comedy.co.uk/guide/tv/pinwrights_progress/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁷⁰ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 197-198.

⁷¹ *The Larkins*. Alkotó: ROBINSON, FRED. ATV, 1958-1964.

⁷² BRITISH COMEDY GUIDE: The Larkins. *BCG*, http://www.comedy.co.uk/guide/tv/the_larkins/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

Az 1960-as években emelkedett az angol életszínvonal, de a sitcomok továbbra is megtartották a realitást, így a fő motívum, történeti szál arról szólt, hogy nem lehet a felsőbb társadalmi osztályokba jutni.⁷³ Erről szól a *Steptoe and Son*⁷⁴ című sitcom is, amit 1962-1974 között a BBC sugárzott. Albert és fia Harold összecsapásairól szól a sitcom. Együtt üzemeltetik a „csont és rongy” vállalkozást. Harold feljebb akar lépni a társadalmi ranglétrán, de apja – aki lusta, gonosz, ugyanakkor furfangos is – folyton megghiúsítja a terveit.⁷⁵ Ez a sorozat napjainkban is népszerű, az 50 legjobb britcom listáján a 30. helyen szerepel.⁷⁶

Az 1970-es évekre felerősödött a nemi szerepek kérdése, a rasszizmus és a multikulturális közeg problémája Angliában is. Ezeket a társadalmi kérdéseket először a *Love Thy Neighbour*⁷⁷ érintette,⁷⁸ amit 1972-től négy évig sugárzott az ITV. Eddie Booth egy bigott, nacionalista érzelmű munkásosztálybeli ember, akinek a szomszédságába egy fekete pár költözik. A sorozat sikeresen figurázza ki Eddie viselkedését a feketék iránt, és mutat rá, hogyan fogadjuk el a másikat, bármilyen nemzetiségű és vallású is legyen.⁷⁹ 1978-ban a *Butterflies* című sorozat újított a sitcom műfaján. Nem csak azzal, hogy főszereplőjének egy unatkozó háziasszonyt tesz meg, aki ráadásul folyton félrelép, de ez a sorozat vezette be először a folytatásos történetiszálát. Egy történeti ív több epizódon keresztül ívelt át, ezt serial sorozatnak hívjuk.

Az 1980-as éveket a nosztalgia jellemezte, amely bizonyos történelmi korszakokat állított középpontba.⁸⁰ A legjobb 50 britcom listáján a 13. helyen⁸¹ a Magyarországon többször is sugárzott *Halló, Halló*⁸² szerepel. A BBC 1982-1991 között sugározta a sorozatot, ami egy balfék francia vendéglős kalandjait dolgozta fel a második világháborúban. Egyszerre kellett együttműködnie a francia ellenállókkal, a kommunista ellenállással és a náci

---

⁷³ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 199.

⁷⁴ *Steptoe and Son*. Alkotók: GALTON, RAY – SIMPSON, ALAN. BBC, 1962-1974.

⁷⁵ BRITISH COMEDY GUIDE: *Steptoe and Son*. BCG, http://www.sitcom.co.uk/steptoe_son/index.shtml, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁷⁶ BRITISH COMEDY GUIDE: Top 50 British Sitcoms. BCG, <http://www.comedy.co.uk/guide/tv/top/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁷⁷ *Love Thy Neighbour*. Alkotók: POWELL, VINCE – DRIVER, HARRY. Thames Television, 1972-1976.

⁷⁸ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 199.

⁷⁹ BRITISH COMEDY GUIDE: *Love Thy Neighbour*. BCG, http://www.sitcom.co.uk/love_neighbour/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁸⁰ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 200-201.

⁸¹ BRITISH COMEDY GUIDE: Top 50 British Sitcoms. BCG, <http://www.comedy.co.uk/guide/tv/top/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁸² *'Allo 'Allo!* Alkotók: CROFT, DAVID – LLOYD, JEREMY. BBC, 1982-1992.

csapatokkal. Mindezt természetesen úgy, hogy az ügyei ne kerüljenek nyilvánosságra se a két pincérnő, se a felesége előtt.⁸³

Az 1990-es évek sitcomja foglalkozott az idősök életével és problémáival, fekete humorral fűszerezve.⁸⁴ A *Fél lábbal a sírban*⁸⁵ sorozat 1990 és 2000 között volt műsoron a BBC-n. A központi karakter Victor Meldrew, akit idő előtt nyugdíjaztak, és nem tud mit kezdeni a felszabadult idejével. Mindenben és mindenkiben a legrosszabbat látja, és életét Murphy törvényei uralják – ami baj csak megtörténhet az meg is történik vele. A fő problémája az, hogy tudja, nem szeretik, és nem tud ezzel mit kezdeni, nem tud megváltozni és a konfliktusok többnyire ebből adódnak. A felesége szereti, ám nagyon sok szenvedést okoz neki, de a nő mindezt eltűri a több évtizedes házasságuk miatt. A nő a sok stressz következtében még szívrohamot is kap. Victort a sorozat végén Murphy törvényének megfelelően egy szörnyű balesetben felesége kocsiával elüti – elalszik a volánjánál.⁸⁶

A kilencvenes években az alsó középosztály életét és vágyait ironikusan figurázta ki⁸⁷ a *Szemesnek áll a világ*.⁸⁸ Del és Rodney megárvult, és a lakásukat megosztják a nagypapájukkal, a Nelson Mandela sokemeletes szociális házában. Mikor a nagypapa is meghal, az elhidegült második világháborús tengerészkatona veterán testvére költözik be Del és Rodney lakásába. A sorozat előrehaladtával Rodney megnősül és elköltözik. Del becsajozik egy bűvész asszisztenssel, aki hozzáköltözik a fiával együtt. A sorozat 1982-től egészen 2003-ig volt műsoron.⁸⁹ A sorozatzáró részt 2003 karácsonyán mutatták be, ami 16,4 milliós nézettséget hozott.⁹⁰ Ezt a sorozatot tartják minden idők legjobb britcomjának.⁹¹

A sitcom műfaja nem csak Amerikában és Angliában népszerű. Ausztráliában, Csehországban, Dániában, Kanadában, Kínában, Indiában, Németországban, Pakisztánban, Szerbiában, Törökországban és Új-Zélandon is megjelent a sitcom gyártása.⁹²

---

⁸³ BRITISH COMEDY GUIDE: 'Allo 'Allo. *BCG*,

http://www.comedy.co.uk/guide/tv/allo_allo/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁸⁴ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 201.

⁸⁵ *One Foot in the Grave*. Alkotó: RENWICK, DAVID. BBC, 1990-2000.

⁸⁶ BRITISH COMEDY GUIDE: *One Foot in the Grave*. *BCG*,

http://www.sitcom.co.uk/foot_grave/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁸⁷ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 201.

⁸⁸ *Only Fools and Horses*. Alkotó: SULLIVAN, JOHN. BBC, 1981-2003.

⁸⁹ BRITISH COMEDY GUIDE: *Only Fools and Horses*. *BCG*,

http://www.comedy.co.uk/guide/tv/only_fools_and_horses/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 26.

⁹⁰ AARON: *Only Fools And Horses to return*. *BCG*,

http://www.comedy.co.uk/news/story/000001335/only_fools_and_horses_return_sport_relief_2014/, 2014. 01. 04., Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁹¹ BRITISH COMEDY GUIDE: *Top 50 British Sitcoms*. *BCG*,

<http://www.comedy.co.uk/guide/tv/top/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁹² WIKIPEDIA: *Sitcom*. *Wikipédia*,

3.3. Mi a helyzet Magyarországon?

A magyar ember is szereti a komédiát. A sitcom helyzete itthon másként alakult, mint az imént említett két országban. A vígjátékok a kezdetektől megtalálhatók a magyar operett, a kabaré és a színpad műfajai között. Ezek hagyományai nagy hatással voltak a negyvenes években elterjedő filmvígjátékokra, illetve tovább színezték burleszki, bohózi, irodalmi eredetű, szatirikus és humoros anekdotikus elemekkel.⁹³

Ezek a filmek féltek a nagy konfliktusoktól, és ha foglalkoztak is ilyenekkel, hamar elbagatellizálták. Megjelentek ugyan a női egyenjogúságról és a munkásosztály problémájáról szóló filmek, mint például a *Nászút féláron*⁹⁴. Egy diplomás mérnök férfi kényszerül játék hidak tervezésére és a kolléganője szemére veti, hogy miért nem marad inkább otthon, mert csak elveszi a férfiaktól a munkát és értelmetlen dolgokra – parfüm, rúzs – költi el a pénzét. A játékgyár hangulata a gyári környezetet idealizálja és nem próbálja felhívni a figyelmet ezekre a problémákra. Ugyan a főszereplő nő a sarkára áll és leteremti a férfit a hozzáállása miatt, de a film nem boncolgatja túl mélyen a nők helyzetének kérdését.⁹⁵ Ez a hozzáállás ebben a korszakban nem volt meglepő, Hollywood is hasonlóan vitte vászonra.

Ez a típusú szemlélet a nőkről illetve a vígjáték filmkészítésről még a hatvanas évekre sem javult Magyarországon. A *Tanulmány a nőkről*⁹⁶ című film arról szól, hogy három asszony el akar válni, és egy ügyvédnőt fogadnak fel. A kor vígjátéksszellemének megfelelő klisékhez méltó módon, mindhárom férj beleszeret az ügyvédnöbe és csak ezért mennek bele a peren kívüli megegyezésbe. A három feleség megtudva a férjeik reakcióit, vissza akarják szerezni őket és a film végére a férfiak megváltoznak és boldogan élnek tovább az immár boldog házasságukban. A film felveti ugyan a kornak egy komoly társadalmi kérdését: a rossz kapcsolatban élő párokról és a válásról, de ezeket inkább csak kifigurázzák, és nem próbálják a nézőket más álláspontra helyezni, más fényben megvilágítani a problémát.⁹⁷

Összefoglalva Magyarországon azért nem jött létre sitcom, mert a stílus jegyei külön-külön jelentek meg a vígjáték formai szerkezte között. Külön filmek csoportját alkotja a gegen alapuló cselekmény, azaz mikor látványos fizikai megpróbáltatásokat állnak ki a karakterek. Második csoport a bohózat, mikor egyes szituációkat félreértenek a karakterek

---

<http://en.wikipedia.org/wiki/Sitcom>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

⁹³ SZALAY KÁROLY: *A geg nyomában*. Budapest, Magvető Könyvkiadó, 1972. 219.

⁹⁴ *Nászút féláron*. Rendezte: SZÉKELY ISTVÁN. Lux Film, 1936.

⁹⁵ SZALAY KÁROLY: *A geg nyomában*. Budapest, Magvető Könyvkiadó, 1972. 211-213.

⁹⁶ *Tanulmány a nőkről*. Rendezte: KELETI MÁRTON. MAFILM Stúdió 3, 1967.

⁹⁷ SZALAY KÁROLY: *A geg nyomában*. Budapest, Magvető Könyvkiadó, 1972. 236.

és ebből adódnak a konfliktusok. A harmadik csoportba azok a filmek tartoznak, amik a dialógusra épülnek. A negyedik csoportba a groteszk komédia sorolható⁹⁸, amik a sitcom karakterek komikus perspektíváját adják. Ennek a négy elemnek az ötvözése maga, a sitcom.

Erre volt kísérlet, amit az első magyar szituációs komédiának emlegetnek⁹⁹ a *Família Kft.*¹⁰⁰ Ebben a sorozatban még nem volt túl kiforrott ennek a négy elemnek az alkalmazása. Az erős komikus perspektíva, jelen esetben a negyedik csoport hiányzott a sorozatból. A szereplők inkább csak viccelődnek, ami a harmadik formai típusra, azaz a dialógusra épülő vígjátékokra jellemző. A sitcomban a karakterek jelleméből adódik a humor forrása, nem kizárólag csak a dialógusból. A jellemhibákat az eltúlzott színészi játékkal próbálták helyettesíteni. Ettől kezdve, hogy nem komikus a karakter, nincsenek igazi konfliktusok se, ami szintén a sitcom alapja.

Olvastam még két olyan sorozatról, amit ebbe a kategóriába sorolnak: *Tea*¹⁰¹ és *Limonádé*¹⁰². Mindkettő csak néhány részt élt meg 2002-ben,¹⁰³ de nem tudtam megnézni belőlük egy részt sem. 2006-ban volt egy próbálkozás, *Egy rém rendes család Budapesten*¹⁰⁴, ami az *Egy rém rendes család* remakeje. A sorozat ott vérzett el, hogy ismét csak nem gondolták át a komikus perspektívát, és nem jelentek meg ez által konfliktusok sem. A színészi játékban pedig az eredeti karaktereket próbálták utánozni, újfent eltúlzott, félreértelmezett gesztusokkal.

A 2000-ben vetített *Pasik*¹⁰⁵ című sorozat már erősebben ötvözte a sitcom négy formai követelményét. A karakterek itt már sokkal jobban ki lettek dolgozva, ám még mindig nem mentek el a végletekig a komikus perspektívával. A történet Jucus és Palika (Jucus férje) és Ernő (Jucus új párja) együttélését dolgozza fel. A történetet színesíti a részeges házmester és a szomszédban élő nagymellű bomba nő feltűnése. A színészi játék itt sincs pontosan átültetve a filmes verzióba. A színészek a közönségnek játszanak, néha eltúlzott gesztikulációkkal, ami színpadon elfogadott, de a képernyőn már soknak látszik.

---

⁹⁸ SZALAY KÁROLY: *A geg nyomában*. Budapest, Magvető Könyvkiadó, 1972. 220-221.

⁹⁹ KIRICS ZOLTÁN: Az első magyar szitkom – *Família Kft.* *comment.com*, http://comment.blog.hu/2006/07/14/az_elso_magyar_szitkom, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

¹⁰⁰ *Família Kft.* Rendezték: GÁT GYÖRGY – ROZGONYI ÁDÁM – SZURDI MIKLÓS. Magyar Televízió, 1991-1999.

¹⁰¹ *Tea*. Rendezték: FONYÓ GERGELY, HERENDI GÁBOR. TV2, 2002.

¹⁰² *Limonádé*. Rendezte: KAPITÁNY IVÁN. RTL Klub Televízió, 2002.

¹⁰³ WIKIPÉDIA: *Limonádé* (televíziós sorozat). *Wikipédia*, [http://hu.wikipedia.org/wiki/Limon%C3%A1d%C3%A9_\(sorozat\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Limon%C3%A1d%C3%A9_(sorozat)), Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

¹⁰⁴ *Egy rém rendes család Budapesten*. Rendezte: KUBINSZKY PÉTER – PAJER RÓBERT. Interaktív Fiction – Sony Pictures Television International, 2006.

¹⁰⁵ *Pasik*. Rendezte: KUN ZSUZSANNA. RTL Klub Televízió, 2000-2002.

3.4. A műfaj határai

A magyar sitcom kísérletekkel ellentétben két olyan példát hoznék fel, ami inkább jellemző erre a zsánere, mint a hazai társai. Az első ilyen sorozat a *Miért éppen Alaszka?*¹⁰⁶, ami 1990 és 1995 között volt műsoron. Fleischman doktor tandíját Alaszka állam fizette, így miután végzett az egyetemen Cicely városában kell ledolgoznia háziorvosként az adósságát. A sorozat humoros hangvételű, és a karakterek sajátos, komikus perspektívájából adódnak a konfliktusok. A részek ugyan háromnegyed órák, és nincs alattuk közönségnevetés, de mégis közelebb áll a sitcomhoz, mint a hazai próbálkozások. A kidolgozott, stiklikkel rendelkező szereplők egymásnak feszülő ellentétei állnak a központban, ám az epizódok végére ezek a konfliktusok megoldódnak, és a békés együttélést választják. A főszereplő Dr. Joel Fleischman tipikusan a sitcom karakter jegyeit viseli. New Yorkból jött és képtelen hozzászokni a vidéki kisvároshoz, és minden szituációból azt hozza ki, hogy milyen egy borzalmas hely Cicely, ő csak egy rabszolga itt, és minden vágya hazamenni. Ezekből adódnak a konfliktusok, mint például, hogy igen ellenszenves a helyiekkel, így ők se fogadják igazán be. A másik tipikus sitcom karakter Joel asszisztense Marilyn, aki indián és igen fukar a szavakat illetően. Alig várja a néző az egyszavas válaszait, amik épp emiatt mindig nagyot csattannak Joel körmondataira.

A másik ilyen sorozat az HBO által 1998 és 2004 között gyártott *Szex és New York*¹⁰⁷. A főszereplők itt is olyan nem mindennapi karakterjegyekkel rendelkeznek, amik mosolyt csalnak a nézők arcára. Közös vonásuk, hogy mindannyian szerencsétlenek a párkapcsolatok terén. A végletekig naiv Charlotte számtalanszor összezsap könnyűvérű barátnőjével Samanthával, aki csak szexre használja a férfiakat. A sitcomra jellemzően az epizódok itt is zárt szerkezetűek, ám vannak cselekményszálak – mint például Carrie Mr. Bighez fűződő plátói szerelme, amik több évadon keresztül átívelnek. Továbbá erre a zsánere jellemző karakterfejlődés hiánya is megfigyelhető – egyetlen karakter se változik semmit az évadnyitó résztől a sorozatzáró epizódig, csak különféle élményekkel lesznek gazdagabbak. A sorozat sajátos vonása, hogy a divatszakma luxusmárkáival úgy dobálóznak a karakterek, mintha csak a piacra ugrottak volna le egyet vásárolni. A másik érdekessége, hogy míg a többi sitcomot kábelcsatornán vetítik, az HBO fizetős csatorna,

---

¹⁰⁶ *Northern Exposure*. Alkotók: BRAND, JOSHUA – FALSEY, JOHN. Cine-Nevada Productions – Universal TV, 1990-1995.

¹⁰⁷ *Sex and the City*. Alkotó: STAR, DARREN. HBO, 1998-2004.

így megengedheti magának, hogy a sorozatot film nyersanyagra, valódi helyszíneken forgathassa.¹⁰⁸

4. A forgatókönyvtől a szituációs komédiáig a saját film bemutatásán keresztül

Sose nézzük le a közönséget. Ne használjunk szájbarágós dialógusokat, ne magyarázzuk túl a jeleneteket. A nézőkre sokan mondják, hogy ostobák és mindent jól meg kell jeleníteni, hogy megértsék. Ez nem igaz a sorozatokra. Minden nap leül a televízió elé és ugyanazokat a szituációkat látja viszont újra és újra. A történetet egy erős jelenettel kell kezdeni, hogy felkeltsük a néző érdeklődését. A további cselekmény minden jelenetének tartalmazni kell konfliktust, hogy a figyelmet fenntartsuk. Az érdeklődés fokozását elérhetjük olyan eszközökkel, amik eltérnek a hagyományosaktól.¹⁰⁹ Ilyen például a filmem alapötlete (I. számú melléklet: Szinopszis, II. számú melléklet: Forgatókönyv). Természetesen nem az első ilyen fajta sorozat, de Magyarországon még nem alkalmazták. Idős, karakteres emberek emlékeznek vissza fiatalkorukra (III. számú melléklet: Karakterrajzok). Az én másik ilyen nem hagyományos eszközöm a visszaemlékezés módja. A múlt nem pusztán egy passzív elem, hanem szerves része a jelennek, azaz az idős karakterek is jelen vannak az emlékből. Az ötletet, nem tagadom, a *Harry Potter és a tűzserlege*¹¹⁰ című film merengőjéből merítettem.

A sorozatnézés megnyugtatja a nézőt, hogy van egy biztos pont az életében, amit teljes mértékben ismer – a karaktereit. A sitcom szereplői, csakúgy, mint a szappanoperáé, rendelkeznek alapvető tulajdonságokkal. Például Lili mindenek feletti érzelemmentes arckifejezése.

A néző várja, hogy miféle konfliktus keletkezik ebből az adottságból. Jobban ismeri a karaktereket, mint a saját házastársát. Mindenki azt szeretné, hogy ne legyenek problémái és ha vannak is, azokat hogy tudná megoldani. Erre eszköz a sorozat. Minden epizód legalább egy konfliktust tartalmaz, ami a rész végére megoldásra kerül.¹¹¹

4.1. A karakter

A sitcom, csakúgy, mint a dráma, karakteralapú történetmesélésre épül. Ehhez pedig elengedhetetlen a karakterek részletes kidolgozása, mint azt már oly sokszor említettem. A

---

¹⁰⁸ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 202.

¹⁰⁹ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 36-37.

¹¹⁰ *Harry Potter and the Goblet of Fire*. Rendezte: NEWELL, MIKE. Warner Brothers, 2005.

¹¹¹ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 38.

szereplők nem csak reagálnak a történetekre, de maguk alakítják a sorsukat. Ezekben a szituációkban ismerjük meg minél jobban a karakterek árnyaltságát.

De hogyan alkossuk meg a karaktert? Mitől kezd élni? A karakter maga a forgatókönyv alapja, szíve. A karakter a történet meghatározása és a történet maga a karakter megvilágítása, a történeten keresztül ismerjük meg a karaktert. Hogy megismerjük, először kreatív adatgyűjtést kell végezni. A karakter életét két nagy csoportra osztjuk. Az egyik csoport a belső, ami a születésétől kezdve a történet kezdetéig tart. Ez a folyamat formálja olyanná a karaktert, amilyen a történet elején. A lehető legrészletesebben célszerű megírni, egészen az óvodától kezdve a középiskolán, az egyetemen át húzódó életét. A karrierjét, a kapcsolatait, álmait, reményeit és vágyait. Így ha elakadunk a forgatókönyvírás közben, könnyűszerrel meríthetünk ihletet ezekből az információkból. A második nagy csoport a külső élet, ami a film kezdetétől a lezárásáig tartó szakaszra vonatkozik. Ez a folyamat maga a film, ami feltárja a karaktert. Általában a film a főszereplőjében végbemenő változást mutatja be. A karakter élete további három csoportra bontható: szakmai élet, családi élet és magánélet. Ezek ismeretével könnyebben lendíthetjük tovább a forgatókönyvet.¹¹²

A karaktert az határozza meg, amit tesz, nem pedig amit mond. Minél több szituációba hozzuk a karaktert, annál több oldaláról ismerjük meg, azaz annál árnyaltabb lesz. A karaktert a tettei, reakciói és döntései határozzák meg. A jellegzetességei az ízlésében nyilvánulnak meg. Hogyan látja a világot, milyen ruhát hord, milyen a kocsija.¹¹³

A néző első pillantásra ítél. A filmen a karakterek jellemét, szándékait az első perctől kezdve a küllemük, megjelenésük határozzák meg. Ugyanakkor az ember külseje a belső erejét sugallja. Ez vonatkozik a szépségre is. Az arcvonások szépsége a film kifejezés eszköze, épp emiatt célszerű olyan színészt választani, akinek a megjelenése a karakterjegyeit tükrözi. Egyszerűbben: ha pozitív karakterre keresünk színészt, akkor finom vonásokkal kell rendelkeznie, mondjuk, szépnek kell lennie. Ugyanakkor, ha negatív hősnek egy szép arcú férfit választunk, a néző nem tud teljesen elvonatkoztatni ettől, és elkezdi megsajnálni a karaktert, hogy miért tévedt rossz útra, tehát lelki tulajdonságokkal ruházza fel.¹¹⁴

A szituációs komédiákban ugyan nem jellemző az antagonista karakter, de mellékszereplőkként megjelenhetnek. Ilyen például az *Agymenőkben* Will Wheaton vagy

---

¹¹² FIELD, SYD: *Forgatókönyv – A forgatókönyvírás alapjai*. Budapest, Cor Leonis Films Kft., 2011. 50-54.

¹¹³ FIELD, SYD: *Forgatókönyv – A forgatókönyvírás alapjai*. Budapest, Cor Leonis Films Kft., 2011. 57.

¹¹⁴ BALÁZS BÉLA: *A látható ember – A film szelleme*. Budapest, Palatinus, 2005. 31-33.

Barry Kripke. Sheldon számára mindketten ellenségek. Will még gyerekkorában bántotta meg azzal, hogy nem ment el egy rendezvényre, Barry pedig a szakmai életében versenytárs – ő is elméleti fizikus. Fontos megjegyezni, hogy ezek a negatív karakterek csak a főszereplő mércéjével negatívak, teszem azt, hogy rosszindulatúak vele szemben. Nincsenek tisztán jók és rosszak, hanem az összes karakterben fellelhetők ezek a tulajdonságok, vagyis árnyaltak.¹¹⁵ Az én filmemben például Máté számára Gabi negatív hős, mivel ő is harcol Lili kegyeiért. A legtöbb esetben nem is maga a karakter a gonosz, hanem egy félreértésből adódnak a konfliktusok.

A karakter drámai szükséglete, sajátos szemszöge, attitűdje és a változás, vagy annak hiánya alkotja a karakter legfőbb tulajdonságait. Az első és az utolsó jegy egyaránt vonatkozik drámára és sitcomra. A drámai szükséglet az a fő cél, amit a karakter el akar érni a filmben. Koni megnyugvást akar, hinni abban, hogy létezik szerelem. Ezt meg is kapja, mikor nagyszülei elmesélik megismerkedésük történetét. A sajátos szemszög és az attitűd különbözteti meg a szituációs komédiát a drámától.¹¹⁶

A sitcomra legjellemzőbb tulajdonság az, hogy a világot nem úgy látja, mint az átlagember, vagy a néző, hanem a lehető legnagyobb mértékben eltér ettől az elfogadott normától. Vegyük példának a diplomafilmemnek azt a jelenetét, mikor Lili rajtakapja volt párját, amint félmeztelenül kijön Androméda hálósobájából. Az átlagos ember ezen igazán felháborodna, de legalább is meglepődne. Lilinek a szeme se rebben, sőt még a barátnőjét sajnálja. Ugyanakkor ez adja a néző rokonszenvét is Lili felé – a barátnője iránti aggodás. Továbbá a jelenet fordított pszichológiával működik. A volt barát van feldúlva, nem Lili. Lilinek ez a fajta nemtörődömség és az azt követő magyarázat, hogy valamikor régen volt egy impotencia nevű betegség viszont a humort fokozhatja. Ha ezekből a komikus perspektíva tulajdonságokból többel is rendelkeznek a karakterek, annál inkább lehet szituációkat alkotni, konfliktusokat generálni.

Ennek a perspektívának a lényege az, hogy nem tudatos, nincs tisztában azzal, hogy a társadalmi normáktól eltérően viselkedik. A karakter azt hiszi saját magáról, hogy normális. Androméda teljes mértékben meg van arról győződve, hogy minden pasi, akivel találkozik béna, és ezért úgy is kezeli őket – még hetvenévesen is, ám a remény arra, hogy megtalálja az ideális férfit, sose lankad. Lili világában az a férfi vonzó, aki nem mutatja ki az érzéseit, ezért ő maga se teszi azt, de ez az, ami megfélemlíti az épeszű férfiakat attól, hogy megszólítsák. Szófukarságát unszimpatiának érzékelik, míg Lili azt hiszi, hogy ettől

---

¹¹⁵ MARX JÓZSEF: *A kétdimenziós ember*. Budapest, Vince Kiadó, 2003. 194-195.

¹¹⁶ KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 64-65.

különb a többi nőtől, akik csak a ruhákról képesek csacsogni. Amint rájönne arra, hogy nem megfelelően viselkedik, megszűnne komikusnak lenni, mert nem lenne, ami megkülönböztetné a karaktert az átlag nézőnél.

A karaktereket névadással is felruházhatjuk azzal, hogy további információkat nyújtsanak, hangulatot és történetet sugalljanak a nézőknek.¹¹⁷ Minden generációnak megvan a maga divatos neve. A túl nyilvánvaló etnikai csoportokra jellemző névadással viszont óvatosan kell bánni, mert az akár sértő is lehet. A főbb szereplőknek átlagos nevet szoktak adni, kivéve, ha a névvel is egyfajta különbséget akarnak sugallni. A karakterek neveinek kezdőbetűje, hangzása jobb, ha egyáltalán nem hasonlítanak, így könnyebb őket megkülönböztetni. A túl vicces, kicsinyítő nevek (Lacika, Sanyika) egy ideig humorosak lehetnek, de egy idő után a nézőt eltávolítják a karakterektől.¹¹⁸

4.2. Setup, pay-off

A karakterek jellemét a döntéseiken és cselekedeteiken keresztül ismerjük meg. Ezekből a cselekedetekből áll össze a történet. Viszont, ha ezek a tettek nem logikusak, nincsenek jól előkészítve, azt a néző nem fogadja el. A cselekmény folytatódik és a néző még mindig azzal van elfoglalva, hogy megértse, mi miért történt. Nagyon fontos tehát az ok-okozatiság. A filmekben véletlenek nem léteznek, mindent meg kell magyarázni, fel kell vezetni vagy csak utalni rá, lehetőleg még a szituáció előtt. Gondosan meg kell tervezni, és a feltűnést elkerülve beleszöni a cselekménybe ezeket a felütéseket, hogy aztán később le tudjuk csapni.¹¹⁹ A filmekben több felütés, azaz setup szerepel. Rögtön az első jelenetben Androméda néni Gábor nevű udvarlóját emlegeti. A visszaemlékezés során megtudjuk, hogy ez a Gábor mikor pillantotta meg először Lilit, ám ez egy újabb setup. Még nem tudjuk, hogy milyen szerepe lesz Gábornak, de jön a lecsapás, azaz pay-off, mikor megérkezik új albérlőként. Másik példa, mikor az emlékből a fiatal Lili meséli Andromédának, hogy a volt barátja impotenciával küzd, és zavarában már hetek óta nem kereste Lilit – setup. Mikor aztán Lili meglátja Andromédát és a volt barátját, aki feldúltan hagyja el Androméda szobáját, Lili egyből tudja, hogy ismételten az impotencia a probléma és minden szó nélkül vigasztalja Andromédát – pay-off.

Ha a rész zárt narratív szerkezetű – azaz lezárás van a végén – minden egyes részben alkalmazni kell a setup/pay-off kettősséget. Minél távolabb kerül egymástól a felütés és

---

¹¹⁷ ROSSIO, TERRY: Screenwriting Column 42 - Mental Real Estate. *Wordplay Columns*, <http://www.wordplayer.com/columns/wp42.Mental.Real.Estate.html>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 15.

¹¹⁸ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 187.

¹¹⁹ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 126-130.

lecsapás, annál inkább hatásosabb. A néző aktív befogadónak érzi magát, örömet nyújt neki, hogy emlékszik még az ok-okozatiságra.¹²⁰

4.3. Konfliktus variációk

Mindenki vágyik a változatosságra, tudatosan keresi az izgalmat.¹²¹ Ugyanakkor az ember fél a változástól, és ez a változás a konfliktus gyökere. Minden dráma a konfliktusból építkezik.¹²² A sitcom is egyfajta dráma, a maga különös perspektívájából nézve. Minden jelenetnek tartalmaznia kell legalább egy konfliktust. Három féle konfliktust különböztetünk meg: belső, személyes és a külső konfliktus. A jól megírt történetben mindhárom típusnak szerepelnie kell.

A belső konfliktus a karakter lelkében zajlik, a félelmeink, aggodalmaink, frusztrációink. Belső konfliktus például Koni tépelődése, hogy sose talál magának párt. De ugyanilyen belső konfliktus az is, hogy Androméda úgy használja a férfiakat, mintha azok csak eszközök lennének. A személyes konfliktus két vagy több karakter között jön létre, akik valamilyen formában kapcsolatban állnak egymással. Hiszen ki frusztrálná magát vadidegenekkel? Személyes konfliktus áll fent idősebb Lili és Máté között, mikor Máté másként meséli el megismerkedésük történetét. A harmadik féle konfliktus típus a külső, ami a karakter ellen irányul, ám emocionális töltettel nem rendelkezik.¹²³ Ezekre példa az időjárás, iskola, rendőrség, tömegközlekedés vagy akár egy olyan helyzet, amiben a karakter nem érzi magát otthon, teszem azt, hogy Lili mindenhol párocskákat lát táncolni, csak őt nem kéri fel senki. Emellett a diplomafilmekben külső konfliktusnak tekinthető még az is, mikor az ifjabb Lilit megpróbálja egy visszataszító alak felszedni. De ilyen konfliktus az is, hogy a főbérlő csak azután értesíti Andromédát és Lilit miután kiadta egy harmadik személynek is a lakást.

Az amerikai zsánerfilmek dramaturgiai eszköztárában három féle konfliktus helyzetet különböztetünk meg. Leggyakoribb a közeledés-kerülés féle konfliktus, amikor a karaktert ugyanaz vonzza és taszítja is, például Andromédát a kellemes megjelenésű férfiak vonzzák, de jól tudja, hogy általában ezek a férfiak ki is használják az adottságaikat és nem komolyan a szándékaik. A második típus, ami a vígjátékokra jellemző, a közeledés-közeledés konfliktus, amikor a karakter számára két vonzó dolog közül kell választania – Lilinek egy időben udvarol Máté és Gabi is, és mindkét fiú jó partinak tűnik, így ezt a

---

¹²⁰ KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 129-131.

¹²¹ MARX JÓZSEF: *A kétdimenziós ember*. Budapest, Vince Kiadó, 2003. 213.

¹²² COOPER, DONA: *Writing Great Screenplays for Film and TV*. New York, Arco, 1997. 56.

¹²³ KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 91-93.

konfliktust ebbe a csoportba sorolnám. Az utolsó a kerülés-kerülés konfliktus, amikor a karakternek két rossz közül kell választania, ez leginkább a komoly drámára jellemző.¹²⁴ Összefoglalva, a sitcomra a legjellemzőbb a személyes, azaz emocionális konfliktus, amit Blake csak „érzelmi arénának” nevez.¹²⁵ A dramaturgiai oldalt tekintve a közeledés – közeledés a legmeghatározóbb. Ám a jó sitcomban az összes fajta konfliktushelyzetet fellelhetjük és ettől lesz olyan változatos.

4.4. Running gag és a hármas szabály

A running gag, magyarul visszatérő poén, olyan komikus szituációkra jellemző, amik már egyszer megtörténtek, és visszautalunk rá, vagy újra és újra megtörténnek, akár a legváratlanabb pillanatokban.¹²⁶ A filmekben ilyen running gag lehet az, hogy az idősebb Lili és a fiatalabb sem veszi a fáradságot, hogy ócsárolja a másik nemet, hanem tömören, lesújtó pillantást vetve, csak annyit mondanak, hogy „férfiak”. De running gag az is, mikor Koni folyamatosan rákérdez a legváratlanabb pillanatokban is, hogy az adott férfi lesz-e a nagyapja. Visszatérő poén az is, mikor az Agymenőkben Sheldon az alábbiak szerint kopog, kivétel nélkül: „kopp-kopp-kopp, Penny, kopp-kopp-kopp, Penny, kopp-kopp-kopp Penny!” A nézőnek könnyezik a szeme a nevetéstől. Ezt a hatást persze nagyon nehéz elérni, fokozatosan kell a leghetlenebb szituációkban alkalmazni, hogy rögzüljön a nézőben, hogy most biztos humorforrásra számíthat.

A visszatérő poén mellett, létezik még a Vorhaus-féle hármas szabály. Az események és a dialógus szintjén is fellelhető: az első tény vagy állítás felállít egy elvárást, a második megerősíti azt, a harmadik pedig rácafol az első két állításra.¹²⁷ Az érthetőség kedvéért: Gabi a főzőtanfolyamon felsorolja a teendőket: „A leves elkészítéséhez szükséges három deciliter kókusztejszörp, fel kell aprítani egy répat és Lili randevúznál velem?” A mai sitcomokban ez a hármas szabály már inkább négyes szokott lenni. Az első három lépés az ugyanúgy: felállít egy elvárást, megerősíti, ellentmond neki, és újra megerősíti az első elvárást.

---

¹²⁴ MARX JÓZSEF: *A kétdimenziós ember*. Budapest, Vince Kiadó, 2003. 213.

¹²⁵ BLAKE, MARC: *How to be a Sitcom Writer – Secrets from the inside*. Chichester, Summersdale Publisher Ltd, 2005. 97.

¹²⁶ KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 218.

¹²⁷ VORHAUS, JOHN: *The Comic Toolbox: How to be Funny Even if You're Not*. Los Angeles, Silman-James Press, 1994. 103.

4.5. Az URST és az intimitás

Az URST: Unresolved Sexual Tension, azaz feloldatlan szerelmi viszony, majdnem az összes sorozatban megjelenik. A *M*A*S*H*-től kezdve egészen a *Jóbarátokon* át az *Agymenőkig*, mindenhol feltűnik. Komoly drámai hajtóerő és személyes konfliktust keltő szituációk érhetők el vele. Ezt a feszültséget akár évadokon keresztül is el lehet húzni.¹²⁸ A nézők nagyon szeretnek epekedni, vágyni a beteljesületlen romantikára. Ez annak tudható be, hogy a karaktereket önmagukban idealizálják, szerintük igazán passzol, kiegészítik egymást például az *Agymenőkben* Penny és Leonard. De mint a valóságban semelyik kapcsolat se fenéki tejfel. Nem létezik olyan szerelem, ami miatt ne tennénk igazán bolonddá magunkat, tehát ha az URST-ben szenvedő karaktereink mégis egymásra találnak, nem célszerű idilli kapcsolatban megjeleníteni őket. A kezdeti nehézségeken át, a fellelhető összes konfliktust fel kell használnunk, hogy a néző valóságghű helyzeteknek tekintse. Ki akarja mások tökéletes magánéletét viszontlátni a televízióban? Megoldásokat akar a saját életében is megjelenő konfliktusokra, még ha azok olyannyira is ki vannak forgatva a valószerű szemszögből, mint a sitcomban. Az én filmemben is megjelenik ez az URST, ám egyik se válik olyan mélyvé, hogy a néző vágyjon a beteljesülésre, mert ezt 20 percben nem lehet elérni. Ha tovább folytatnám a sorozatot, akkor az idősebb Gábor és Androméda közti URST-t helyezném előtérbe, és azt, hogy a fiatal Gabi miért kezd el inkább Androméda után epekedni, mint Lili után. Ifjabb Lili és Máté kapcsolata sem lenne tökéletes, teszem azt, akár az évad további részében egy időre szakítanának is, hogy növeljem a feszültséget. A szerelem árnyoldalait, a kezdeti nehézségek problémáit vetném fel.

Manapság szinte az összes mozifilmben, vagy akár sorozatban megjelenik az intimitás. Legtöbb esetben ezek öncélúak, nem adnak semmit sem hozzá a történethez, csak azért alkalmazzák őket, hogy felkeltsék a nézők figyelmét. Az intimitás akkor ér valamit, akkor lesz művészi, ha dramaturgiailag hozzáad a történethez. Ha fel van építve és hozzátesz a drámához az intimitás megmutatása, akkor jön a neheze. Bemutatni valamit, amit már a létező minden módon vászonra vittek. Erotikusabb tud lenni, ha nem magát az aktust mutatjuk, hanem egy meztelen nyak, váll vonásait, a színészek élvezettől kigyúló arcát, ajkuk mozzanatait vagy akár csak egy sziluettet. Az érzelmek kifejezése sokkal bensőségesebb hangulatot, légkört ad a filmnek, mint az öncélú, magamutogató kerekded emberi formák. A legfontosabb a részletek és az egész viszonya. Van-e mélyebb gondolat

---

¹²⁸ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 304.

az aktus alatt, vagy csak hatásvadászatra törekedünk?¹²⁹ Én ezért sem mutatom meg Androméda változatos kalandjait a férfi nemmel, mivel neki ez csak egy hóbort. A férfiakat csak játékszernek tartja. Ha megtalálja az igazit, aki udvarol neki, akiért bolonddá teszi magát, és mikor megtörténik az aktus, az jelentőséggel fog bírni. De a filmem jelenlegi állapotában nem ismeri meg, ezért ez a jelenet szigorúan elmélet marad.

4.6. A cselekmény

A néző érdeklődését az első percben fel kell kelteni, így célszerű olyan jelenettel kezdeni amely látványos, és izgalmas. Az én filmemre ez annyiban jellemző, hogy olyan helyzetben látunk idős embereket, amik nem mindennapiak.

Az epizódon belüli jelenetek sorrendje és ritmusa is igen lényeges kérdés. Azt kell elérnünk, hogy a néző úgy érezze, mintha a cselekmény gyorsulna. Ezt azzal érhetjük el, hogy a jeleneteket egy olyan időpontban vágjuk el, amit megelőz egy fordulat.¹³⁰ Ilyen például az a jelenet, mikor Lili exbarátja közli, hogy ő mostantól Andromédával akar járni, vagy mikor az ifjabb Gabi bekopogtat Liliék lakásába, de mielőtt megtudnánk, hogyan folytatódik a szituáció, visszaugrunk 2060-ba.

A fő cselekményszál mellett célszerű egy „minor”, azaz kevésbé fontos szál is vezetni, hogy az esetlegesen túl nagy feszültséggel rendelkező jeleneteket megszakítsuk egy fesztelenebb hangulatú szituációval.¹³¹ Ilyen minor szál az, amikor a kertészfiú megérkezik. Egy olyan feszült ponton vezetem be ezt a szálát, amikor a néző nem tudja hogyan is reagáljon. Nem mindennapi esemény, hogy a volt párunk inkább a legjobb barátnőnként választja helyettünk. A legjobb az, ha a minor szál jelenete utal az előző és az azt követő cselekményre, tehát témában nem tér el a többitől. Így logikusan építkezik a film, a jelenetek kiegészítik egymást.¹³² Az én kertész fiús jelenetem átvezető jellegű is a folytatásra, ahol kiderül, hogy próbálja elcsábítani Laci Andromédát.

Sok esetben zavaró lehet, ha idő- vagy helyszínugrást tartalmaz a film. Ilyenkor vagy meg kell bontani a jelenetet egy másik jelenettel, ahol más karakterek szerepelnek, vagy egy külső felvételt célszerű alkalmazni a városról, vagy az adott épületről hogy érzékeltessük az időmúlást.¹³³ Én a múlt és jelen között ugrálva érem el, vagy épp az emlék felgyorsításával, hogy elkerüljem ezt az esetlen vágást. Láttam már olyan sorozatot

---

¹²⁹ BÍRÓ YVETTE: *A hetedik művészet*. Budapest, Osiris Kiadó, 2003. 216-220.

¹³⁰ KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 118.

¹³¹ KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 120.

¹³² KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 122.

¹³³ KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 119-120.

(*Seherezádé*¹³⁴), ami ugyan nem sitcom, de mikor kívágnak egy ilyen külső jelenetre, egy hidat mutatnak, ahol mindig ugyanott jár egy piros autó. Ez egy idő után azért elég feltűnővé és unalmassá válik. Ezt a kívágást más eszközzel is el lehet érni. Az *Agymenők* wish használatával kerülnek el. Minden jelenet közé pár másodperces animációt helyeznek, így a karaktereket időben és térben zavartalanul helyezhetik át.

A sitcom akkor jó, ha húsz-harminc másodpercenként – de lehetőleg sűrűbben – egy poén érkezik, tehát a dialógus minden mondatának a poénra kell építkeznie, és előre kell mozdítania a történetet. Ugyanakkor minden információt a lehető legrövidebben kell kommunikálni. A poénnak a mondat végén kell elhelyezkednie, ugyanis ha már a mondat elején elkezd nevetni a néző, akkor nem hallja a további párbeszédet. Ha hosszabb ideig nem következik be komikus mozzanat, az egy még nagyobb poént készít elő.¹³⁵ Ugyanakkor óvakodni kell a kliséktől. Ha például a karakter kimondja, hogy ő sohase fog egy adott dolgot csinálni, vágás, és a következő jelenetben azt csinálja, amit épp az imént tagadott meg. Ez egy-két alkalommal, ha igazán meglepő dolgot művel, akkor vicces lehet, de az effajta komikumot jobb, ha elkerüljük.¹³⁶

Szem előtt kell azt is tartanunk, hogy mindegyik epizódnak kell lennie elejének, közepének és végének.

4.7. Zárt narratíva vagy cliffhanger?

Cliffhanger-nek nevezzük azt, amikor egy epizód nincs lezárva, azaz egy olyan fordulattal ér véget, ami után nyitott marad a cselekményszál.¹³⁷ A néző ilyenkor igencsak felháborodik, hogy a gonosz íróknak, miért kellett így befejezniük egy részt. Mi más miatt, mint a nézettség? A néző így kíváncsian ül le másnap, vagy a következő héten is a televízió elé, hogy megtudhassa hogyan zárul le a fordulatos szituáció. A sitcomokra nem jellemző a cliffhanger használata, ugyanakkor szinte minden évadzáró rész mégiscsak ezt az eszközt alkalmazza. Ugyanúgy, ha egy sorozatot, akár sitcomot kezdünk, az első epizód is általában cliffhangerrel zárul. A filmemben, ha tehetném, a történet/epizód ott érne véget, mikor az ifjabb Lili kitarja az ajtót és ott Gabi jelenik meg. Ám a lezárás mostani formájában is utalok arra, hogy a történet igazából még csak most kezdődik, vagyis mikor idősebb Lili az unokájának azt sugallja, hogy minden kezdet nehéz.

---

¹³⁴ *1001 Gece*. Rendezte: SABANCI, KUDRET. TMC Film, 2006-2009.

¹³⁵ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 215-216.

¹³⁶ BLAKE, MARC: *How to be a Sitcom Writer – Secrets from the inside*. Chichester, Summersdale Publisher Ltd, 2005. 187-188.

¹³⁷ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 291.

A hagyományos szituációs komédiák series jellegűek,¹³⁸ azaz minden egyes rész egy nagyobb és másik egy vagy maximum két problémát jár körül. Ezek közé sorolhatók a *M*A*S*H*, a *Dumagép*, a *Két pasi meg egy kicsi* és az *Agymenők* is. Léteznek hibrid sitcomok, ahol egy cselekményszál több részen át húzódhat – lezárás helyett cliffhanger-t használva -, amik serial jellegűek.¹³⁹ A *Jóbarátok* és az *Így jártam anyáttal* példa erre a fajta történetmesélésre.

4.8. Sztárok vendégszerepben

A napjainkban jellemző a sitcomokra, hogy vendégszerepben sztárokat sorakoztatnak fel. Ez nem kifejezetten amerikai hagyomány – a britcom szereti használni ezt az eszközt. Ezeknek az epizódoknak legnagyobb a nézettségük, ám felvet egy olyan problémát is, hogy nem mindenkinek van jó véleménye az adott sztárról, így nagyon meg kell gondolni, hogy kit kérünk fel.¹⁴⁰ A sztárok általában önmagukat alakítják, például Heidi Klum modellt, Stephen Hawking elméleti fizikust szerepben tűnik fel. Az ismertebb színészeket önmagukban humoros más szerepben látni, mint amihez hozzászoktunk, erre példa a *Szex és New Yorkban* Sarah Michelle Gellar megjelenése, aki egy neves producert alakít, ám a néző beskatulyázza a *Buffy, a vámpírok réme*¹⁴¹ szerepébe.

A filmemben én is fel szeretnék kérni ismertebb előadóművészt, vagy ma sikeres színészt. Gondolok itt olyan sztárokra, mint a világhírű modell Palvin Barbara – akár a buliban Gabit elcsábító nő szerepére, vagy a főzőtanfolyam egy másik hallgatójára. Ha őt nem sikerül beszervezni, ami elég valószínű, tekintve hogy a Victoria's Secret kifutómodellje Amerikában, örülnék, ha Radics Gigi elvállalna egy szerepet. Őt a mai fiatalok is elfogadják, ugyanakkor a kisebbség is feltűnne a filmemben, ami ugye még ma is jelentős kérdés Magyarországon, ám Gigit elfogadják és elismerik a zeneművészetben. Vastag Csaba is ideális vendégszereplő lehetne, a pultos fiú szerepére. Mintegy alternatív valóságban, hogyha nem lenne befutott énekes, akár a pult mögül is dudorászhatna. Vastag Csaba bevonása azért is lenne jótékony hatással a filmre, mert egy elég nagy hölgyekből álló rajongótáborral rendelkezik és ezzel is növelni lehetne a nézettséget – ha már Amerikában és Angliában is pont emiatt kérnek fel ilyen neves sztárokat.

---

¹³⁸ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 142.

¹³⁹ KRIGLER GÁBOR: (folyt. köv.) *Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004. 142.

¹⁴⁰ BLAKE, MARC: *How to be a Sitcom Writer – Secrets from the inside*. Chichester, Summersdale Publisher Ltd, 2005. 41-43.

¹⁴¹ *Buffy the Vampire Slayer*. Alkotó: WHEDON, JOSS. Mutant Enemy – Sandollar Television, 1997-2003.

5. Lezárás

A sitcom az emberi viszonyokat, problémákat veti fel, nem csak személyek között, emberi kapcsolatokban, de a társadalmi kérdéseket illetően is. Húsz perc alatt meg is oldja ezeket a konfliktusokat, mindezt humoros formában. Mikor egy hosszú, stresszes nap után hazaérünk, néha jobban esik, egy üdítőbb csak valami szórakoztató rövid filmet nézni, mint egy két és fél órás komoly drámát. Nem kell minden apró részletre odafigyelni, ám ha akarunk olyan sitcomot is nézhetünk, ami nem csak szórakoztat, de akár egy begyöpösödött nézetünket is megváltoztathatja – rasszizmus, szegénység és más társadalmi kérdésekben.

Magyarországon nagy sikere lehetne egy jól kidolgozott, karakter központú sitcomnak, mert az alacsony költségvetés miatt könnyen megvalósítható. Amerikában fél évszázados múltra tekint vissza ez a műfaj, de hazánkban az eddigi próbálkozásoknak, az volt a buktatója, hogy nem tudtak túllépni a szóvicceken és a burleszk humoron. A karakterek komikus perspektívája nincs a végletekig kifeszítve, ezáltal egy idő után unalmassá válnak, nem viszik előrébb a történetet, pedig a sitcom egy karakter központú sorozat. A megoldás az lehetne, hogy olyan valós társadalmi problémákat vetnek fel, mint a kisebbségi kérdések, a munkanélküliség, a tömegközlekedés, az egészségügy, a korrupció különböző megnyilvánulásai jól kidolgozott karakterekkel. Egyszerű történet, bonyolult karakterek.

6. Mellékletek

6.1. I. számú melléklet: Szinopszis

Lili és Androméda néni nem mindennapi nyugdíjas a 2060-as években Magyarországon. Barátságuk fél évszázadra tekint vissza, kiegészítik egymást. Ha Lili néni szerint egy film felbecsülhetetlen értékű művészeti alkotás, Androméda néni szerint csak rosszul használt klisék halmaza. Életüket színesítik Lili néni unokájának, Koninak a látogatásai. Ezt mutatja be a film a sitcom stílusjegyeit használva.

Koni mindenek felett hisz az örökké tartó szerelemben, a tökéletes lelki társ létezésében. Ezt a tézist minden adandó alkalommal meg akarja cáfolni Androméda néni. Lili néni és Androméda néni Koni unszolására elmesélik a lánynak, hogy ismerte meg Lili néni a lány nagypapáját. Egy emlékgömb segítségével mindhárman részt vehetnek az emlékekben és a múltbeli önmaguk mellől figyelhetik az eseményeket. Lili néni és Androméda néni visszaemlékeznek 2014-re, mikor összeköltöztek egy albérletbe és Androméda néni jelenlegi párját, Gábort is akkoriban ismerik meg, ő a harmadik albérlő.

Gábor először Lilinek udvarol és elhívja egy főzőtanfolyamra, ahol Gábor az oktató. A tanfolyamon azonban megjelenik a sármos Máté, Koni leendő nagypapája. A történetet Máté bácsi meséli tovább Koninak. Máté és Lili megismerkedésére mindenki máshogy emlékszik. Máté bácsi szerint, Lilit a tanfolyam után elhívta randizni. Lili néni szerint ő kezdeményezett, mert Máté nem vette észre a közeledését. Androméda néninek még anno Lili úgy mesélte, hogy Máté és Gábor összeverekedett a kegyeiért. A szentimentális meghatódottságból Lili néni rángatja vissza Konit a valóságba: minden kezdet nehéz. A hosszú kapcsolat útja kompromisszumokkal és elfogadással van kiköveve.

6.2. II. számú melléklet: Forгатókönyv

Jelenleg a forгатókönyv fejlesztés alatt áll. A film alapkonceptiója nem fog változni. Szélesi Sándor író-forгатókönyvíró segítségével finomítjuk a karakterek részletességét és a cselekmény dinamikáját. A jelenlegi forгатókönyv segít a szakdolgozatban leírt elemzések megértéséhez.

Logline: Minden kezdet nehéz.

1. BELSŐ – 2060 LILI NÉNI NAPPALIJA – NAPPAL

A falon szemmagasságban egy kijelzőt látunk „Bejövő hívás” felirattal. Lili néni a kijelzőhöz lép, megérinti az „elfogadás” feliratot. A kijelzőn megjelenik Androméda néni bosszús arca.

ANDROMÉDA NÉNI
Dobtam Gábort.

LILI NÉNI
Már megint?

ANDROMÉDA NÉNI
Nem akar eljönni a táncklubba.

LILI NÉNI
Biztos meg van rá az oka.

ANDROMÉDA NÉNI
Nem értem, pedig régen olyan
jókat táncoltunk.

LILI NÉNI
De, Romi...

ANDROMÉDA NÉNI
(Lilit félbeszakítva, kissé
idegesen, sóhajtozva.)
Ne kezd el! Biztos egy másik
nő miatt van ez az egész!

Androméda néni hátrébb gurul a kerekesszékével.

LILI NÉNI
(Szemét forgatva, kissé
gúnyosan.)
Igen... Biztos.

A háttérben kopogtatnak. Lili néni hátra néz. Közben a képernyőről eltűnik Androméda néni. A helyén megjelenik a dátum és az idő: 2060. Április 24. 11:20. Lili néni ajtót nyit. Unokája (Koni) jön be, kezében egy üveg tequilával.

KONI
Minden férfi disznó.

LILI NÉNI
Korral előrehaladva még
hasonlítani is kezdenek rájuk.

KONI
Neked itt van a papa.

LILI NÉNI
(a tequilára pillant)
Hagyjad, ő is disznó.

KONI
(tölt egy kör tequilát)
Disznó?

LILI NÉNI

Igen!
De legalább a hűséges fajtából.
Nehéz olyat találni.

ANDROMÉDA NÉNI

„Mondta a kiskondás!”
(tolókocsijával begurul, az
italra néz)

LILI NÉNI

Én legalább kordában tudom
tartani az öreget!
(folytatja gúnyosan, de nem
komolyan)
A tiéd hol is van? Más
kertjében turkál?

Androméda néni lenézően tekint Lilire, de az arcán
látszódik, hogy csak gúnyos fanyalgás.

FŐCÍM

2. BELSŐ - 2060 LILI NÉNI NAPPALIJA - NAPPAL

Lili néni és Koni a dohányzóasztal mellett, a kanapén
ülnek, Androméda néni mellettük a tolókocsiban. Tequilát
isznak, de abból már csak pár csepp maradt.

ANDROMÉDA NÉNI

(próbál tequilát önteni, de
az elfogyott)
Nem is értem, minek gyártanak
ilyen kis kiszerezést?!

LILI NÉNI

Hogy az olyanok, mint te,
ne igyák túl magukat!

ANDROMÉDA NÉNI

Hmm... Igazad lehet...

Androméda néni előkap a tolókocsija egyik zsebéből egy
liter ágyas pálinkát.

ANDROMÉDA NÉNI

Még szerencse, hogy vész
esetére mindig van nálam
tartalék.
(Letekeri az üveg tetejét
és folytatja.)
Na, ő az, aki sosem hagy
cserben!
Egy igazi és hűséges társ.

Ezután isznak egy kört. Arcukon látszik milyen erős a szesz. Androméda néni közbeszól.

ANDROMÉDA NÉNI

Mit is gyászolunk?

KONI

Buliban voltam tegnap.
Mindenkinek jutott pasi, csak
nekem nem.

ANDROMÉDA NÉNI

Rá se ránts! Majd lesz még
olyan, aki szeretné, hogy rá
ránts!

LILI NÉNI

(Feszülten, kellemetlenül
érezve magát szól közbe.)
Na, de Romi...

KONI

Hagyd mama! Igaza van!
A taxis is kérdőre vont, hogy
minek hívtam még ilyen korán.

ANDROMÉDA NÉNI

A hülye!
Boldog lehetne, hogy nem neki
kell fizetnie.
Inkább neki fizetnek a lányok.

LILI NÉNI

Romi! Sok lesz a jóból!

ANDROMÉDA NÉNI

A jóból sosem elég!
(tölt még egy kört)
Fogyóeszköz.

Miközben isszák a következő kört, Koni közbeszól.

KONI

Mama!
A papával is ennyire bonyolult
volt?

LILI NÉNI

Haha! Figyelj csak!

ANDROMÉDA NÉNI

(Elhúzza a száját.)
Kezdődik...

Lili néni feláll, és a falon megnyom egy gombot. Egy fehér gömböt vesz el, visszabotorkál a kanapéra és leül. A gömbön

megnyom egy gombot. A gombból világoskék csíkok kezdenek kifutni. A tér megváltozik és egy szórakozóhellyé alakul.

3. BELSŐ – 2014 SZÓRAKOZÓHELY – ESTE

Lili néni, Androméda néni és Koni egy padon ülnek egy asztal mellett. A hármast senki se veszi észre, ez csak egy emlék. Az italpultnál egy elhízott, harmincas évei végén járó műbőr ruhás pasas rendel magának italt. Mellette a fiatal Lili ácsorog, és a táncolókat figyeli.

PASAS 1

Dobj meg egy korsóval!

ANDROMÉDA NÉNI

(a tömeg felé mutogat)

Nézzétek, nézzétek! Ott vagyok!

(folytatva)

De beleharapnék abba a cuki fenekébe!

A táncolók közt Androméda egy fiúhoz simulva táncol. Eszelősen vigyorogva integet Lilinek és mutogat a partnere felé. Lili mosolyt erőltet az arcára és visszaint neki, majd a pulthoz fordul. A mellette álló férfi leszólítja.

PASAS 1

Mucika, de dögös ez a rucika.

KONI

Ugye nem ő a papa?

LILI NÉNI

(lesújtó pillantással)

Nagyapád faluról jött, de nem ilyen alantas...

Lili is lesújtó pillantással felel. Lili néni feláll és odamegy a pulthoz. A pultos fiút mustrálja. A pultos a sörnyitót pörgeti az ujjai körül. Énekel, és ritmusra a csípőjét mozgatja.

ANDROMÉDA NÉNI

(sóhajtva pillant a pultos karjára)
Micsoda idomok.

KONI

(a fiúkat fixírozza)

Milyen jól néznek itt ki a férfiak. Ez hogy-hogy kiment a divatból?

PASAS 1

(kacsintgatva)

Csak nem egyedül vagyunk?

LILI NÉNI
(Pasas1-ről Konira pillant)
Azért ez erős túlzás kedvesem.

PASAS 1
Te ki vagy?

LILI
Igen. Én kivagyok.

PASAS 1
(füléhez mutogat, közelebb akar hajolni, de Lili tartja a távolságot)
Kő kóla?

LILI
(szenvtelen)
Maga hülye?

PASAS 1
Hülye lennék nem észrevenni egy ilyen cicát, mint te!

Lili felhúzza a szemöldökét, majd elfordul a pult mellől. Tekintetével Androméda után kutat, de szeme megakad egy fiún, aki őt méregeti, és egy mosolyt villant Lili felé. Lili zavartan elmosolyodik.

KONI
Milyen jóvágású volt nagyapa.

LILI NÉNI
Ez itt Gábor.

KONI
Gábor? Nem semmi!
(elgondolkodik)
Ez a... Gábor-Gábor? A mi Gabi bácsink?

ANDROMÉDA NÉNI
(Koni értetlen tekintetére válaszol)
Ő lett ma kidobva.

LILI NÉNI
Ez is egy hosszú történet.

Lili lehúzza egy tequilát és megindul Gábor felé. Amint odafordul, észreveszi, hogy a fiú már egy másik lánnyal táncol. Lili karját megfogja a pultnál álló férfi.

PASAS 1
Hova mész kislány? Nem oda Buda!

Pasas1 megragadja Lilit és erélyesen magához húzza. Mielőtt megcsókolhatná Lili néni kiolvashatatlan arccal megállítja az emléket.

LILI NÉNI

Haladunk tovább.

KONI

Hé!

ANDROMÉDA NÉNI

(nevetve)

Kislányom!

Amiről nem tudsz, az nem fáj!

LILI NÉNI

Ez nem vénnek való vidék.

Lili néni átvezeti Androméda nénit és Konit egy másik emlékebe.

4. BELSŐ - 2014 LILI SZOBÁJA - NAPPAL

Mindenhol dobozok hevernek, félig kicsomagolt bútorok, tárgyak. Lili a dobozokból pakol ki.

ANDROMÉDA

(nappaliból kiabál be)

Lili! Hogy kell ezt az instant kávét megcsinálni?

Lili megáll egy mozdulatban és megmerevedik. Vesz egy mély levegőt.

LILI

A YouTube-on van fent tutorial!

(ironikusan hozzáteszi)

Én sajnos nem tudom...

ANDROMÉDA

(szavanként szünetet

hagyva, erős akcentussal)

How to use instant cofee

Lili telefonja rezeg. Egy üzenetet kap Zsoltitól. Zsolt egy fotót küldött a meztelen, nemkülönben izmos felsőtestéről.

ÜZENET

„Értékelj tízes skálán!”

Koni, Lili mellé lép, hogy jobban lássa az üzenetet. A kép erősen retusálva van.

KONI

Jézusom! Mi ez az amorf test?

Mint egy giliszta..
(folytatva, erős mosolyt
csalva arcára)
Mármint, ugye nem?

LILI NÉNI
Nagyapád csak simán kocka volt.
Kocka has nélkül.

ANDROMÉDA
(bekiabálva)
És a virsli? Mit kell ezen a
tűzhelyen benyomni?

LILI
Google a barátod!

ANDROMÉDA
De olyan sok gomb van rajta.
Mit írnak be?

LILI
Why am I so stupid?

ANDROMÉDA
Lebetűzöd?

Lili sóhajtván abbahagyja a pakolást és kimegy a nappaliba.
A hármás csapat követi.

5. BELSŐ – 2014 LILIEK NAPPALIJA- NAPPAL

A mikro hangos durranások kíséretével elkezd füstölni. Lili
megtorpan, a mikróra pillant.

LILI
Ez nem a tűzhely. Ennek a
főbérő nem fog örülni.

ANDROMÉDA
Majd ráfogjuk Gabira.

Lili kérdően néz Andromédára.

ANDROMÉDA
Az új lakótárs.

LILI
Nem is tudtam. Jó fej?

ANDROMÉDA
Biztos... De cuki-fiúval -
Lacival mi van?
(érdeklődve)

LILI

Már nem olyan cuki. Egyik este
átjött.
Mikor rátértünk volna a
fontosabb dolgokra...

ANDROMÉDA

Hüm?
(értetlenül néz)

LILI

Mielőtt mókáztunk volna...

ANDROMÉDA

Ja! Igen...
(komoly tekintettel ezután)

LILI

Elutasított.

ANDROMÉDA

(szánakozva)
Mint egy kislány...

LILI

(fagyos pillantással)
Azt is mondta, hogy gondolta,
hogy ebből probléma lesz, de
úgy ébredt, hogy ma egyáltalán
nincs ilyesmikhez kedve.
Azóta elnyelte a föld.

Csengetnek. Lili ajtót nyit. Egy csokor virággal a kezében
Laci állít be.

KONI

(értetlenül)
Akkor ő nem lehet a papa!

LILI NÉNI

(végigméri)
Puff, nem.

LACI

(Lilinek)
Menj arrébb, nem hozzád jöttem.

LILI

Mi van?

LACI

Lili... Nekem van egy elvem.
Egyszerre csak egy lány után
futok, és most nem te vagy az.

KONI
Ki ez a seggfej?

ANDROMÉDA NÉNI
(komoly arccal)
Egy hiba...

LILI NÉNI
(komoly arccal)
...a mátrixban.

LACI
Androméda! Khm. Szóval.
Pici erdőben picicnyi nyuszi, picicnyi
szádra picicnyi puszi! Egy bűnöm
van, nem nagy véték, két szó az
egész. Szeretlek téged!
(nyújtja a virágot és
hozzát teszi)
És cica, jó a szagod.

Az emlék megáll, mert a jelenben csöngetnek.

6. BELSŐ - 2060 LILI NÉNI NAPPALIJA - DÉLUTÁN
Csengetnek. Koni ajtót nyit, Márk várakozik kint. Helyes,
izmos, jó partinak tűnik, amíg meg nem szólal.

LILI NÉNI
(tőle szokatlanul gyengéd
hangon)
Gyere csak be, fiam. Kérsz egy
kis limonádét?

Lili néni limonádéval kínálja Márkot, aki bólintva
elfogadja. Androméda néni felveszi a szemüvegét, hogy
jobban szemügyre vegye Márk testét, és egyre jobban mélyül
a mosolya. Androméda néni meg akarja csipkedni Márk
hátsóját, de az akciót megghiúsítja Lili néni. Botjával
Androméda néni felé suhint.

LILI NÉNI
Ő itt az unokám, Koni.

KONI
(kezet nyújt)
Hello! Koni vagyok.

MÁRK
Hia, Márk vaok.
Lílli néhi, ho vahak a khetesz
cuok?

LILI NÉNI
Koni mutasd meg neki!

KONI

De... Mama!
(menet közben fordul
vissza)

Koni nagy nehezen kikíséri a sufnihoz Márkot. Androméda néni az ablakhoz gurul, és onnan nézi őket.

ANDROMÉDA NÉNI

Kár, hogy másod-unokatestvérek.
(sóhajt)
Szépek lennének együtt.

LILI NÉNI

(rezzenéstelen arccal)
Sissy hercegnő is az
unokatestvéréhez ment
feleségül.

Koni bejön a nappaliba. Androméda néni huncut mosollyal nézi tovább a kapáló Márkot, aki a nagy meleg miatt kigombolja az ingjét.

ANDROMÉDA NÉNI

Az a Laci gyerek is legalább
ilyen dekoratív volt.

KONI

Akinek volt az a betegsége?

ANDROMÉDA NÉNI

Melyikre gondolsz? A szellemire
vagy a testire?

7. BELSŐ - 2014 LILIÉK NAPPALIJA - DÉLUTÁN

Androméda és Laci az asztalnál ülnek egymással szemben.

LACI

Én imádom a filmeket. Tudtad,
hogy az eredeti Star Wars
forgatásán is volt már az a kék
háttér? Manapság zöld, de
akkoriban kék volt, és egy
másodpercet akár több óráig is
vettek fel.

ANDROMÉDA

A Bíbor folyókat láttad?
Alapmű.

LACI

Azt is George Lucas rendezte?

ANDROMÉDA

Nem, az egy francia film.

LACI

(csodálkozva)

Tényleg? Nem is hallottam,
arról hogy a franciák is tudnak
filmet készíteni.

(feleszmélve)

Habár!

A franciázás tőlük származik,
akkor a filmekhez is érthetnek.

LILI NÉNI

(megállítja az emléket)

Ez komoly? Romi, most ez
tényleg komoly?

(teljesen elhűlve)

ANDROMÉDA NÉNI

(mentegetőzik)

Én nem akartam beszélgetni, ő
erőltette annyira.

KONI

Mama, ő nem veled járt?

LILI NÉNI

(vállat von)

Mi nem igazán beszélgettünk.

ANDROMÉDA NÉNI

Velem bezzeg akart beszélgetni
is...

Lili néni felgyorsítja az emléket. Androméda és Laci bemennek Androméda szobájába. Beesteledik. Androméda villanyt gyűjt, egy selyem köntösben. Lili is hazaér. Laci feldúltan tör ki Androméda szobájából és rángatja magára az ingjét. Kiviharzik a lakásból. Androméda egy üveg pálinkát vesz elő, abban már csak pár korty van, de azt egyszerre lehúzza. Lili megfejthetetlen arccal szemléli az eseményeket.

KONI

Romi néni! Ő Lili volt barátja.

LILI NÉNI

Volt.

LILI

(barátnőjét vizslatja)

Sajnálom.

ANDROMÉDA

Nem te tehetsz róla.

LILI

Azt hittem, a te praktikáid
hatással lesznek rá.

ANDROMÉDA

Ezért felesleges ismerkedni. Ha
a szex nem megy, minek várjunk
vele egy hónapot, és ringassuk
magunkat abba a hitben, hogy
minden jó lesz?

LILI

(megöleli Andromédát)

Minden jó, ha a vége jó.
Lacira nem vonatkozik ez a
közmondás.

Androméda néni elalszik a kerekesszékében.

KONI

Hogy érti, hogy nem ment?

LILI NÉNI

Volt egy impotencia nevű
betegség. Biológián nem
tanultatok róla?

KONI

A galandférgenél leragadtunk
annak idején.

LILI NÉNI

Azok. Férgesek.

ANDROMÉDA

(félíg a hűtőben van,
elővesz egy dobozt)
Ezt megehetem?

Lili bólint. Kopognak. Lili ajtót nyit. Gábor áll az
ajtóban - aki a szórakozóhelyen szemezett Lilivel.
Háttérben Androméda elhányja magát.

GÁBOR

(mosolyogva kezét nyújt)
Hello, Gabi vagyok. Te Lili
vagy, igaz?

LILI

(meglepetten bólint)
Oh. Szia.

GÁBOR

(huncut mosollyal)
Bemehetek?

Koni izgatottan felsikkant.

ANDROMÉDA

Utálom a sushit.

8. BELSŐ - 2060 LILI NÉNI NAPPALIJA - ESTE

Lili néni a botjával bökdösi az alvó Androméda nénit.

LILI NÉNI

Androméda, ébredj már. Kezdődik az „Ádám keresi Évát”!

KONI

Gabi bácsi nem Romi néni párja?

LILI NÉNI

De igen.

KONI

Elárulod végre, hogy ismerkedtél meg a papával?

LILI NÉNI

(a konyha felé biccent)
Kérdezd tőle.

Máté bácsi járókerettel botorkál be a nappaliba és leül Koni mellé egy fotelbe.

MÁTÉ BÁCSI

Ez a Márk gyerek, mintha nem lenne százas. Kézzeled tépi ki a gázt, mikor ott van a kvantumdiszkriminátor.

KONI

Nagypapa, mesélj arról, hogy ismerted meg a mamát!

MÁTÉ BÁCSI

Az egy filmbe illő jelenet lenne.

9. BELSŐ - 2014 FŐZŐTANFOLYAM - NAPPAL

A főzőtanfolyam órát Gabi tartja. Lili körül legyeskedik. Lili Mátéval dolgozik egy asztalnál.

MÁTÉ BÁCSI

Szerelem volt első látásra.

LILI NÉNI

(az ifjú Mátéra pillant)
Ne mérgezd az unokámat ekkora ostobasággal.

MÁTÉ BÁCSI

Na jó, kellett egy kis idő,
hogy észre vegyem.

LILI NÉNI

Te hogy nézel ki?

MÁTÉ BÁCSI

(kacsintva)

Hogy néznék? Ilyen jó voltam
fiatalon.

LILI NÉNI

Sose volt rajtad ilyen elegáns
ing. Se ilyen formás izomzat.

MÁTÉ BÁCSI

Valakivel összetévesztesz. Én
mindig is sportos voltam.

LILI NÉNI

Már ha a billentyűzet pötyögést
sportággá teszik.

Koni az emléket figyeli, egyszerre flörtöl Máté és Gabi
Lilivel.

GABI

A leveshez használjatok két
deci kókusztejet, aprítsatok
répát bele és Lili randevúznál
velem?

LILI

Azt hittem azt csináljuk.

Máté lelök egy üvegtálat, hogy felhívja magára a figyelmet,
és közben megvágja magát. Lili odalép hozzá segíteni.

LILI NÉNI

Mindig is sejtettem.

Az óra véget ér, mindenki távozik. Lili már az ajtónál jár.

MÁTÉ

Várj meg.

LILI

(kérdően néz rá)

Parancsolsz?

MÁTÉ

Nem lenne kedved még meginni
egy kávét?

LILI
(mosolyogva bólint)
De lenne.

LILI NÉNI
(felhördül)
Ez nagyon nem így történt.

Lili néni visszapörgeti az emléket addig, amíg el nem kezdenek távozni az emberek. Androméda néni is begurul az emlékbe. Lili sokat vesződik, hogy becsatolja a táskáját és közben feszengve pillantgat Máté felé, aki nem veszi őt észre. Máté már az ajtóhoz megy.

LILI
Hé, szia.

MÁTÉ
(vonakodva megfordul)
Igen?

LILI
Arra gondoltam, hogy esetleg holnap ránéznék a kezedre, nem fertőződött-e el a vágás.

MÁTÉ
(egy pillanatra
elgondolkodik, majd csábos
mosolyt villant)
Igenis, nővérke.

ANDROMÉDA NÉNI
Nekem ezt nem így mesélted,
Lili.

Androméda néni visszapörgeti az emléket addig, amíg el nem kezdenek távozni az emberek. Lili felhúzza a motoros csizmáját és a bőrkabátját, a bukóját tisztogatja és nem veszi észre Máté közeledését. Már a kilincsen van a keze, mikor Máté megragadja a lány derekát, és szenvedélyesen megcsókolja. Gabi ezt meglátva odasiet és szétválasztja őket. Gabi és Máté elkezd verekedni.

10. BELSŐ - 2060 LILI NÉNI NAPPALIJA - ESTE

LILI NÉNI
(vállat von)
Ez a hivatalos verzió.

KONI
(a könnyeivel küszködve)
Ez olyan romantikus! Nekem sose
lesz ilyen élményem.

LILI NÉNI

Addig jó.

MÁTÉ BÁCSI

Ne mondj már ilyeneket szegény
lánynak.

LILI NÉNI

Tudod Koni, minden kezdet nehéz
és az idő előrehaladtával
minden nehezebbé válik.

Az ablakon Márk kopog be, és int, hogy elmegy.

VÉGE

6.3. III. számú melléklet: Karakterrajzok

6.3.1. KONI

Külső élet: Kornélia, becenevén Koni. 22 éves, Budapesten él, egy telemédia cégnél dolgozik. Édesapjával él együtt. Sűrűn látogatja a nagyanyját, Lili nénit.

Belső élet: Egerben született és az általános iskolát is ott végezte el. Szülei tizenkét éves korában elváltak és ő az apjánál maradt. Édesanyjával eleinte minden hétvégén találkozott, de aztán egyre ritkábban, mégsem hidegültek el egymástól. A középiskolát már Budapesten, egy jó hírű iskolában végezte. Édesapjával felköltöztek Budapestre, mert az apát előléptették és egy budapesti cég igazgatója lett. A gimnáziumban jó jegyeket ért el, nem voltak kihágásai. Sok barátja volt és van.

Szakmai élet: A férfiak nagyon kedvelik Konit a megjelenése miatt, épp ezért gyorsan lépked feljebb a ranglétrán. Azt hiszi, azért ilyen sikeres, mert nagyon jó a szakmájában, és nem gondol arra, hogy részben az adottságai segítik előmenetelét.

Családi élet: Középiskolás éve alatt plátói kapcsolata volt és csak a főiskolás éveire lett barátja. Az első kapcsolata csúfos kudarcba fulladt, mert a fiú egy igazi bunkó volt. Koni mindent megtett neki, amit a fiú kért tőle.

Magánélet: Koni a végletekig kedves és naiv. Hisz az örökké tartó szerelemben és minden kapcsolataért foggal, körömmel küzd. Az emberekben csak a legjobbakat látja meg, ebből sokszor konfliktusok is adódnak, mert nem hisz el senkiről semmi rosszindulatú pletykát, és ha valaki keresztbe tesz neki – akár szándékosan is –, arról is azt gondolja, hogy biztos csak véletlen volt, nem szándékos. Nem szokott megsértődni, ugyanakkor a nézetei szűklátókörűek és egyáltalán nem lehet megváltoztatni a véleményét, nem képes

kompromisszumokra. Szeretne komoly kapcsolatban élni, de a legtöbbször ezzel ijeszti el a férfiakat.

Sajátos szemszög, attitűd: Nem mindig a megfelelő szavakkal fogalmaz meg egy mondatot, sokszor nem értik meg, mit akar mondani. Ha például Rómáról beszél, és azt akarja elmondani, hogy sok a galamb és a robogó, ehelyett „motorozó galambokat” mond. Szereti a különleges, kis dobozos gyümölcsleveket. Ha az apja elküldi befizetni a csekket, de zárva van a posta, akkor is elkölti a pénzt, például egy különleges kalapra.

Kapcsolata Lili nénivel: Csodálja és egyszerre féltékeny is nagyanyjára annak hosszú házassága miatt. Bosszantja, hogy Lili néninek mindenre van válasza, és általában eltérő az övétől. Szereti hallgatni Romi néni és Lili néni visszaemlékezéseit a fiatal korukra. Szereti, hogy Lili néni halad a korrallal, minden a lehető legkorszerűbb a házában. Szereti nagyanyja és Romi néni csipkelődését egymással.

Kapcsolata Androméda nénivel: Nem szereti benne azt, hogy a férfiakhoz olyan szkeptikusan áll hozzá. Bosszantja, hogy néha úgy viselkedik vele Androméda, mintha Koni még tinédzser lenne és próbálja nevelni. Szereti Andromédában, hogy olyan határozott, és irigylitől, hogy még hetven évesen is mindig megy valahova (táncklub, karaoke bár). Mikor Romi néni elhamarkodottan ítél meg valamit, vagy éppen az ő viselkedését, nem sértődik ugyan meg, de pár napig bosszantja a dolog. Sajnálja őt, mert nincs családja, ugyanis Koni szerint, akinek nincs családja, az csak szomorú ember lehet legbelül.

6.3.2. LILI

Külső élet: Lili. 23 éves, Budapesten él, filmes főiskolára jár és mellette videó vágóként dolgozik.

Belső élet: Vidéken, egy községben nőtt fel a Duna-parton. Az óvodában ő volt a lányok vezére. Általános iskolába már Budapestre járt, de még vidéken laktak, a szülei vitték és hozták minden nap. A népszerűsége az új környezet miatt megcsappant és ezért csak kevés lánnyal volt jóban. A gimnáziumi évekre ez csak fokozódott, mert sokkal érettebb volt a kortársainál. A középiskola miatt Budapestre költöztek. A jegyei átlagosak voltak, mindig kreatív dolgokkal töltötte a szabadidejét. A viselkedése jó volt. Szülei 14 éves korában elváltak, és ő az anyjával maradt, míg édesapja a szülővárosába költözött vissza. Ezek után is rendszeresen találkoztak, a szülei baráti viszonyban maradtak és kollégák is lettek. Lilit a középiskolában felnöttes viselkedése miatt kiközösítették és piszkálták. Hogy a társai ne tudják, mennyire bántja ez a dolog Lilit, megtanulta az érzéseit elfojtani, és arca kifürkészhetlenné vált.

Szakmai élet: A munkatársaik tisztelik, és jó munkaerőnek tartják, de kapcsolatuk a felszínes udvariasságon túl nem mélyül. Ha valamit a fejébe vesz, azt meg kell tennie, legyen szó akár egy tábla csoki elfogyasztásáról, vagy, hogy randira hívjon egy fiút.

Családi élet: Barátai nem nagyon voltak, és akik voltak, azok is fiúk. Az egyik ilyen barátja lett az első igazi szerelme, de ez még tinédzser szerelem volt. Egy évig jártak, és Lilit nagyon megviselte a szakítás, évekig nem is érdekelték a fiúk kitartó próbálkozásai. A főiskolai évek alatt rengeteg fiúval ismerkedett meg, de egyik furább volt, mint a másik. Az intelligens, jó kiállítású, karakteres férfiak vonzzák. Ha a férfiakra kerül a szó, mindig félszeg, nem tudja, mit tegyen. Ha egy fiú elkezd bámulni, de nem szólítja meg, zavartan inkább csak a másik irányba néz.

Magánélet: Lili nem szeret barátkozni, de ha valaki belopja magát a szívébe, mindentől megvédi, kevés barátja van. Sok ismerőse találja nagyon szimpatikus, de túl ridegnek tartják – a középiskolai viselkedése megmaradt, így sose tudják, mit gondol. Egy kicsi rövidlátó, ezért amikor nagyon néz valakit, a szeméit összehúzza, így azt hiszik, hogy dühös az illetőre. Szeret motorozni, a bulikban szeret azzal feltűnést kelteni, hogy motoros børszerkóban toppan be.

Sajátos szemszög, attitűd: Jordan-féle introvertált női típus. Határozott és csak a tényekben hisz. Ha megbántódik, ezt ki is mutatja, viselkedése megváltozik – arcizmai megfeszülnek, és minden érzelm eltűnik az arcáról, fanyar mosoly ül a szájára, hogy a nemtetszését palástolja. A társasági életben önmaga marad a legkülönbözőbb helyzetekben is. Spontán nyilvánítja ki egyetértő és dicsérő véleményét. Ért ahhoz, hogy felvidítson, bátorítson másokat, minden gyengével együtt érez. A kínos szituációkat kerüli, megpróbálja figyelmen kívül hagyni, elnéző és toleráns. Ha valamit szeret, akkor nagyon imádja, ha valamit utál, azt nagyon gyűlöli. Nyugalmat áraszt, önkéntelenül vigasztaló és gyógyító, de mindez alatt erős szenvedély lapul. Megtartja magának az érzéseit, és a gondolataiban rendezi azokat, ahelyett, hogy másokat traktálna vele. Tudata logikus és összeszedett, de az érzelmeiben hatalmas erő lakozik, amik többször irányíthatatlanná válnak.¹⁴²

6.3.3. LILI NÉNI

Külső élet: Lili néni. 72 éves, Budapesten él, nyugdíjas, van egy 45 éves fia és egy 22 éves lány unokája.

---

¹⁴² JUNG, CARL GUSTAV: *Lélektani típusok*. Budapest, Scolar Kiadó, 2010. 150-152.

Belső élet: 27 évesen egy nem várt terhesség után egy fiút hozott világra és az apa (Máté) feleségül vette. Az anyaság mellett a karrierjét sem hanyagolta el. Az anyaság alatt az érzéseit is megtanulta némiképp kifejezni, bár nem mindig alkalmazza a megfelelő arckifejezést. Mindent elért, amit akart. Legjobb barátnője Androméda mindig mellette volt. Férjével a házassága nem zökkenőmentes, de a problémáikat megoldják. Az emlékeit hajlamos kiszínezve elmesélni.

Sajátos szemszög, attitűd: Szereti a thriller filmeket.

Kapcsolata Konival: Szereti benne azt, hogy a lehető legegyszerűbb dolgot is nagyon bonyolultan fogalmazza meg, és jókat nevet ezeken a beszélgetéseken. Unokáját igazi nőnek tartja, aki még a csekkre való pénzt is a divatra költi. Sokszor bosszantja, hogy Koni véleményét nem lehet megváltoztatni – például abban, hogy hisz az örök szerelemben, vagy abban, ha máshogy értelmeznek egy filmet. Mérgező Konira, mikor unokája túl kedves az emberekkel, például ha egy fiúval találkozik, és nem veszi észre, hogy a fiú többet akar, mint pusztán ismerkedés. Ugyanakkor tiszteli is Konit, hogy mindenkiről a lehető legjobbat feltételezi.

Kapcsolata Androméda nénivel: Irigylő Romitól azt, hogy olyan szókimondó. Elfogadja, hogy mindenkiről a legrosszabbat feltételezi, hisz ez általában igaz is szokott lenni. Az összeesküvés elméleteit is elfogadja, bár nem ért vele egyet, de mivel szereti a nőt, sose veti a szemére. Szeretne Lili néni is olyan független lenni, mint Romi, és ezért is kedveli a társaságát. Nem szereti Romiban azt, hogy inkább a pálinkát szereti és nem a tequilát. Azt se szereti, hogy Romi már több mint 40 éve „se vele se nélküle” kapcsolatban van Gáborral, nem képes a sarkára állni, és vagy megnevelni a férfit, vagy hagyni az egészet, miközben másoknak olyan jó tanácsokat szokott adni Romi.

6.3.4. ANDROMÉDA

Külső élet: Androméda, becenevén Romi. 21 éves, Budapesten él. Egyetemre jár, mérnöknek tanul.

Belső élet: Boldog családban nevelkedett, megkapott mindent, amit akart, egyedüli lányként kicsit el is kényeztették. Három bátyja mellett hamar kiismerte a fiúkat. Testvérei ostoba csínyei után képtelen komolyan venni a férfiakat. Ezt az is erősítette, hogy tizenöt évesen az első barátja a legjobb barátnőjével csalta meg. Ez után sokáig nem érdekelték a fiúk, a tanulásba temetkezett.

Családi élet: A tizenhetedik születésnapján megtapasztalta a másik nem által okozott intim élményeket és ezek után újra érdekelní kezdték a fiúk. Újra megpróbálkozott egy

kapcsolattal, de ismét csalódnia kellett, ezúttal a fiú rájött, hogy nem is a nők érdeklék igazából, hanem a férfiak.

Magánélet: Androméda habzsolja az életet, nem akad fenn a problémákon, mindent megold. A férfiak oda vannak érte. Nem tud ellenállni az izmos pasiknak. Bebeszéli magának, hogy az összes férfit csak a szex érdekli, így ezt elfogadva csak erre használja őket.

Sajátos szemszög, attitűd: Jordan-féle extravertált női típus. Társaságban vendégszerető, bőkezű és mindenkivel barátságos. Segítőképz. Nincs benne mély szenvedélyei, lelkesedése nem tartós. Ha valakit szeret, akkor előnyben részesíti másokhoz képest, a gyűlölet csak ellenszenv. Nem féltékeny, pusztán a büszkeségét sértik meg. Elhamarkodott következtetéseket von le, és összefüggéstelen szemrehányásokat vet mások szemére. Ha valaki megkérdőjelezi ezeket a kritikákat, azon meglepődik és megsértődik, mert valójában ő csak jót akar másoknak. Nem veszi észre a határt, hogy honnan kezdődik a sértegetés és a jóhiszemű véleménynyilvánítás. Szereti a változást, mozgást, és a társaságot. Ha otthon kell maradnia, akkor is inkább áthívja az ismerőseit, hogy ne maradjon egyedül.¹⁴³

6.3.5. ANDROMÉDA NÉNI

Külső élet: Androméda néni, Romi néni. 70 éves, Budapesten él, nyugdíjas, kerekesszékes.

Belső élet: A férfiakkal szembeni kritikus nézetei mit sem változtak. Az idő előrehaladtával csak megkeseredettebb lett. A pasikra csak egy megoldás van: a pia.

Sajátos szemszög, attitűd: Nem szeret otthon ülni, mindig megy valahova. A szomszédok sokszor szólnak át neki, hogy halkítsa le a zenét – legfőképp 2010-es magyar pop számok – mert még az ablak is kitörik a sok mélytől.

Kapcsolata Konival: Mélyen magában Romi néni is ugyanúgy hinni akar az örök szerelemben, de ezt sose mondaná el Koninak, ehelyett, ha a lány felhossa ezt a témát, csípős megjegyzésekkel próbálja Konit visszarángatni a valóságba. Nagyon bosszantja a lány túlzott kedvessége az emberek iránt, mivel fiatalkori önmagára emlékezteti, és próbálja a lányt befolyásolni, hogy ne higgyen el mindent feltétel nélkül. Szereti hallgatni, mikor Koni a bulizásról mesél, és olyankor ő is arra gondol, hogy mi mindent átélt. Koni mellett Romi néni is fiatalnak érzi magát.

---

¹⁴³ JUNG, CARL GUSTAV: *Lélektani típusok*. Budapest, Scolar Kiadó, 2010. 154-155.

Kapcsolata Lili nénivel: Szereti benne azt, hogy mindig van válasza mindenre, a keresztretjvényektől kezdve a párkapcsolati tanácsadásokon át, ugyanakkor néha bosszantja is ez a tulajdonsága. Lili néni mellett biztonságban érzi magát, tudja, hogy megbízható és segítőkész, nem kotyogja ki másoknak a titkait. Szereti, hogy Lili néni mindenre rezzenéstelen arccal reagál, még ha ezzel megijeszti a többi embert, néha még saját maga is teszteli, hogy mikor szakad el a cérna Lili néninél. Sérti a büszkeségét, hogy Lili néni tud járni, míg ő már tolokocsiba kényszerült. Lilivel kiegészítik egymást, mert míg ő nem hisz a komoly kapcsolatban, addig Lili épp abban él. A süteményreceptektől kezdve a művészeti alkotások értelmezésén keresztül mindenben eltér a véleményük, amit megvitatnak, és megállapodnak egy olyan döntésben, ami mindkettejük számára kedvező.

6.3.6. GÁBOR

Külső élet: Gábor, becenevén Gabi. 23 éves, Budapesten él. Főzőiskolában tanít, séfnek készül.

Belső élet: Budapesten nőtt fel. Szülei 9 éves korában elváltak. Édesanyja újra férjhez ment és Gabinak lett két féltestvére. Szülei válását még huszoneves korára sem tudta feldolgozni, és a testvéreihez sem köti szeretet. Életéből hiányzott az erős apafigura. Gyerekként sok időt töltött apai nagyanyjával, a főzés szeretetét tőle örökölte.

Családi élet: Eddig nem volt komoly kapcsolata, mindig olyan nőket fogott ki, akik kihasználták.

Magánélet: A világ felé magabiztosságot sugároz, de a végletekig kétségek között gyötrődik. Szeret főzni, és a konditeremben vezeti le a nap feszültségét.

Sajátos szemszög, attitűd: Jordan-féle extravertált férfi típus. Mindent eltervez, vannak céljai, ugyanakkor kiszámíthatatlan, és a spontán dolgokban határozatlan. Mindent és mindenkit rosszállóan ítél meg, és hajlamos az elhamarkodott véleménynyilvánításra. Önmagával mindig elégedett és meg van arról győződve, hogy az emberek olyannak látják őt, amilyennek mutatni akarja magát: magabiztos, erkölcsös, szavahihető, aki a felebarátai boldogulásán is sokat aggódik. Ha túl nyugodt az élete, boldogtalan és nem találja a helyét. A kemény heti munka után szeret lazulni, buliba járni, és ha kihagy egy partit, másnap kényszeresen küld bocsánatkérő levelet.¹⁴⁴ Szereti a halakat, épp ezért sose főz halászelevet, és nem filézi ki őket.

---

¹⁴⁴ JUNG, CARL GUSTAV: *Lélektani típusok*. Budapest, Scolar Kiadó, 2010. 157-158.

6.3.7. MÁTÉ

Külső élet: Máté. 23 éves, Budapest külvárosában él. Egyetemen építészmérnök szakon végzős, dolgozik.

Belső élet: Két öccse van, szülei boldog házasságban élnek. Édesanyja „pici kisfia”, foggal-körömmel védi. Szereti az extrém sportokat, a jó italt és a jó nőket.

Szakmai élet: Megbízható munkaerő, a szakmájában sikeres. Minden addig dolgozik, amíg tökéletes nem lesz, túlzott precizitását a munkáltatója ki is használja, és lehetetlen feladatokkal bombázzák. Hajlamos túlbecsülni munkatársai érdemeit.

Családi élet: Gimnáziumban és az egyetem alatt végig csajozott. Egy komoly kapcsolata volt, de a lány megcsalta és ezért két év után szakítottak. Ezek után Máté nem kívánt újabb komoly kapcsolatba belemászni.

Magánélet: Tudja magáról, hogy okos és jóképű, és ezt mindig ki is használja. Ha megtetszik neki egy lány, mindenre képes érte, ugyanakkor nem tűnik fel neki, ha ő tetszik valakinek.

Sajátos szemszög, attitűd: A bevált dolgokat szereti, nem változtat a kedvtelésén. Nem kapkodja el a dolgokat, a végletekig halogatja a problémák megoldását, legyen akár szó arról, hogy hol nyaraljanak, vagy a számlák befizetési határidejének közeledése.¹⁴⁵

6.3.8. MÁTÉ BÁCSI

Máté bácsi. 72 éves, Budapesten él, nyugdíjas, van egy 45 éves fia és egy 22 éves lány unokája.

A húszas évei vége felé lenyugszik: kevesebbet bulizik. Amint megszületett az első gyermeke, igazi családfő lett belőle. Ahogy öregszik, egyre feledékenyebb lesz és a hiányzó részeket színes fantáziájával egészíti ki.

Sajátos szemszög, attitűd: Szeret maketteket készíteni és síelni. Nyaranként vitorlázni járnak el Lili nénivel.

---

¹⁴⁵ JUNG, CARL GUSTAV: *Lélektani típusok*. Budapest, Scolar Kiadó, 2010. 160.

Források jegyzéke

Nyomtatott (és elektronikusan elérhető) források:

BALÁZS BÉLA: *A látható ember – A film szelleme*. Budapest, Palatinus, 2005.

BERMAN, RONALD: Sitcoms. *Journal of Aesthetic Education*, 1987, (XXI. évf.) 1. szám. 5-19.

<http://www.jstor.org/stable/i366650>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 15.

BÍRÓ YVETTE: *A hetedik művészet*. Budapest, Osiris Kiadó, 2003.

BLAKE, MARC: *How to be a Sitcom Writer – Secrets from the inside*. Chichester, Summersdale Publisher Ltd., 2005.

COOPER, DONA: *Writing Great Screenplays for Film and TV*. New York, Arco, 1997.

HENRY, MATTHEW: The Triumph of Popular Culture: Situation Comedy, Postmodernism and „The Simpsons”. *Studies in Popular Culture*, 1994, (XVII. évf.) 1. szám. 85-99.

<http://www.jstor.org/stable/i23413763>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 15.

FIELD, SYD: *Forgatókönyv – A forgatókönyvírás alapjai*. Budapest, Cor Leonis Films Kft., 2011.

JUNG, CARL GUSTAV: *Lélektani típusok*. Budapest, Scolar Kiadó, 2010.

KRIGLER GÁBOR: *(folyt. köv.) Hogyan írjunk tévésorozatot*. Budapest, Akadémia Kiadó, 2004.

MARC, DAVID: *Comic Vision – Television Comedy and American Culture*. Oxford Blackwell, 1997.

MARX JÓZSEF: *A kétdimenziós ember*. Budapest, Vince Kiadó, 2003.

NÁNAY BENEC: Sitcom - Amerikai sitcom – Narratív trükkök. *Filmvilág folyóirat*, 2012. (LV. évf.) 5. szám. 42-44.

http://filmvilag.hu/cikk.php?cikk_id=10875, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

SAVORELLI, ANTONIO: *Beyond sitcom: New Directions in American Television Comedy*. Jefferson, McFarland, 2010.

SMITH, ANTHONY (szerk.): *Television – An International History*. New York, Oxford University Press, 1995.

SZALAY KÁROLY: *A geg nyomában*. Budapest, Magvető Könyvkiadó, 1972.

VORHAUS, JOHN: *The Comic Toolbox: How to be Funny Even if You're Not*. Los Angeles, Silman-James Press, 1994.

Kizárólag digitálisan elérhető források:

AARON: Only Fools And Horses to return. *BCG*,

http://www.comedy.co.uk/news/story/000001335/only_fools_and_horses_return_sport_relief_2014/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

BRITISH COMEDY GUIDE: 'Allo 'Allo. *BCG*,

http://www.comedy.co.uk/guide/tv/allo_allo/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

BRITISH COMEDY GUIDE: One Foot int the Grave. *BCG*,

http://www.sitcom.co.uk/foot_grave/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

BRITISH COMEDY GUIDE: Only Fools and Horses. *BCG*,

http://www.comedy.co.uk/guide/tv/only_fools_and_horses/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 26.

BRITISH COMEDY GUIDE: Steptoe and Son. *BCG*,

http://www.sitcom.co.uk/steptoe_son/index.shtml, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

BRITISH COMEDY GUIDE: Pinwright's Progress. *BCG*,
http://www.comedy.co.uk/guide/tv/pinwrights_progress/, Utolsó ellenőrzés: 2014.
03. 22.

BRITISH COMEDY GUIDE: The Larkins. *BCG*,
http://www.comedy.co.uk/guide/tv/the_larkins/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

BRITISH COMEDY GUIDE: Love Thy Neighbour. *BCG*,
http://www.sitcom.co.uk/love_neighbour/, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

BRITISH COMEDY GUIDE: Top 50 British Sitcoms. *BCG*,
<http://www.comedy.co.uk/guide/tv/top/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

CBS: Big Bang Theory Extended 2016-2017: Multi Year Pick Up. *CBS*,
http://www.cbs.com/shows/big_bang_theory/news/1002098/, Utolsó ellenőrzés:
2014. 03. 26.

CBS: How I Met Your Mother. *CBS*,
http://www.cbs.com/shows/how_i_met_your_mother/about/, Utolsó ellenőrzés:
2014. 03. 26.

CBS: Two and a Half Men. *CBS*,
http://www.cbs.com/shows/two_and_a_half_men/about/, Utolsó ellenőrzés: 2014.
03. 22.

KIRICS ZOLTÁN: Az első magyar szitkom – Família Kft. *comment.com*,
http://comment.blog.hu/2006/07/14/az_elso_magyar_szitkom, Utolsó ellenőrzés:
2014. 03. 22.

IMDB: The Bob Cumming Show. *IMDb*,
<http://www.imdb.com/title/tt0047752/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 29.

IMDB: The Goldbergs. *IMDb*,

http://www.imdb.com/title/tt2712740/?ref_=nv_sr_1, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

MASLIN, JANET: In Search of the Dark Muse of a Master of the Macabre. *The New Yorker Times*,

http://www.nytimes.com/2006/10/26/books/26masl.html?_r=0, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

ROOTS, KIMBERLY: CBS Orders 'How I met Your Mother' Spin-Off Pilot. *TV Line*,

<http://tvline.com/2013/11/15/how-i-met-your-mother-spinoff-how-i-met-your-dad-pilot-cbs/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

ROSSIO, TERRY: Screenwriting Column 42 - Mental Real Estate. *Wordplay Columns*,

<http://www.wordplayer.com/columns/wp42.Mental.Real.Estate.html>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 15.

TELEVISION ACADEMY: Frasier. *Television Academy*,

<http://www.emmys.com/shows/frasier>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

TELEVISION ACADEMY: The Mary Tyler Moore Show. *Television Academy*,

<http://www.emmys.com/shows/mary-tyler-moore-show>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

tv.com: The Beverly Hillbillies. *tv.com*,

<http://www.tv.com/shows/the-beverly-hillbillies/>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

VÁMOS MIKLÓS: A legfontosabb mondat. *Élet és Irodalom*,

<http://www.vamosmiklos.hu/index.php/publicisztika/hogy-volt/881-mai-mitoszok>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

WIKIPEDIA: Britcom. *Wikipédia*,

<http://en.wikipedia.org/wiki/Britcom>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

WIKIPEDIA: Sitcom. *Wikipédia*,

<http://en.wikipedia.org/wiki/Sitcom>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

WIKIPÉDIA: Limonádé (televíziós sorozat). *Wikipédia*,

[http://hu.wikipedia.org/wiki/Limon%C3%A1d%C3%A9_\(sorozat\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Limon%C3%A1d%C3%A9_(sorozat)), Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

Writers Guild of America, West: 101 Best Written TV Series List. WGA,

<http://wga.org/content/default.aspx?id=4925>, Utolsó ellenőrzés: 2014. 03. 22.

Hivatkozott filmek és sorozatok:

1001 Gece. Rendezte: SABANCI, KUDRET. TMC Film, 2006-2009.

'Allo 'Allo! Alkotók: CROFT, DAVID – LLOYD, JEREMY. BBC, 1982-1992.

All in the Family. Alkotók: LEAR, NORMAN – SPEIGHT, JOHNNY. Bud Yorkin Productions, 1971-1979.

Battlestar Galactica. Alkotók: LARSON, GLEN A. – MOORE, RONALD D. BSKyB – NBC Universal Television, 2004-2009.

Buffy the Vampire Slayer. Alkotó: WHEDON, JOSS. Mutant Enemy – Sandollar Television, 1997-2003.

Butterflies. Rendezték: GWENLAN, GARETH – HOBBS, JOHN B. – LOTTERBY, SYDNEY – FLETCHER, MANDIE. BBC, 1978-1983.

Cheers. Alkotók: BURROWS, JAMES – CHARLES, GLEN – CHARLES, LES. Paramount Television, 1982-1993.

Egy rém rendes család Budapesten. Rendezte: KUBINSZKY PÉTER – PAJER RÓBERT. Interaktív Fiction – Sony Pictures Television International, 2006.

Everybody Loves Raymond. Alkotó: ROSENTHAL, PHILIP. CBS, 1996-2005.

Família Kft. Rendezték: GÁT GYÖRGY– ROZGONYI ÁDÁM – SZURDI MIKLÓS. Magyar Televízió, 1991-1999.

Fraiser. Alkotók: ANGELL, DAVID – CASEY, PETER – LEE, DAVID. Grub Street Productions – Paramount Television, 1993-2004.

Friends. Alkotók: CRANE, DAVID – KAUFFMAN, MARTA. Warner Bros. Television, 1994-2004.

Gilligan's Island. Alkotó: SCHWARTZ, SHERWOOD. CBS, 1964-1967.

Harry Potter and the Goblet of Fire. Rendezte: NEWELL, MIKE. Warner Brothers, 2005.

Hogan's Heroes. Alkotók: FEIN, BERNARD – RUDDY, ALBERT S. Bing Crosby Productions, 1965-1971.

How I Met Your Mother. Alkotók: BAYS, CARTER – THOMAS, CRAIG. 20th Century Fox Television, 2005-2014.

Limonádé. Rendezte: KAPITÁNY IVÁN. RTL Klub Televízió, 2002.

Love That Bob! Alkotó: HENNING, PAUL. Laurel Productions, 1955-1959.

Love Thy Neighbour. Alkotók: POWELL, VINCE – DRIVER, HARRY. Thames Television, 1972-1976.

M*A*S*H. Alkotók: GELBART, LARRY. 20th Century Fox Television, 1972-1983.

Married with Children. Alkotók: LEAVITT, RON – MOYE, MICHAEL G. Embassy Television – Columbia Pictures Television, 1987-1997.

Mary Kay and Johnny. Rendezték: CAVALIER, JOSEPH C. – SIMPSON, GARRY. CBS, 1947-1950.

Mary Tyler Moore Show. Alkotók: BROOKS, JAMES L. – BURNS, ALLAN. MTM Enterprises, 1970-1977.

MASH. Rendezte: ALTMAN, ROBERT. Twentieth Century Fox Film Corporation, 1970.

Nászút féláron. Rendezte: SZÉKELY ISTVÁN. Lux Film, 1936.

Northern Exposure. Alkotók: BRAND, JOSHUA – FALSEY, JOHN. Cine-Nevada Productions – Universal TV, 1990-1995.

One Foot in the Grave. Alkotó: RENWICK, DAVID. BBC, 1990-2000.

Only Fools and Horses. Alkotó: SULLIVAN, JOHN. BBC, 1981-2003.

Pasik. Rendezte: KUN ZSUZSANNA. RTL Klub Televízió, 2000-2002.

Pinwright's Progress. Rendezte: GLYN-JONES, JOHN. BBC, 1946-1947.

Sex and the City. Alkotó: STAR, DARREN. HBO, 1998-2004.

South Park. Alkotók: PARKER, TREY – STONE, MATT. Comedy Central, 1997-2014.

Star Trek. Alkotó: RODDENBERRY, GENE. Desilu Productions – Paramount Television, 1966-1969.

Steptoe and Son. Alkotók: GALTON, RAY – SIMPSON, ALAN. BBC, 1962-1974.

Tanulmány a nőkről. Rendezte: KELETI MÁRTON. MAFILM Stúdió 3, 1967.

Tea. Rendezték: FONYÓ GERGELY, HERENDI GÁBOR. TV2, 2002.

The Addams Family. Rendezte: LANFIELD, SIDNEY. Filmways Television, 1964-1966.

The Beverly Hillbillies. Alkotó: HENNING, PAUL. Filmways Television, 1962-1971.

The Beverly Hillbillies. Rendezte: SPHEERIS, PENELOPE. Twentieth Century Fox Film Corporation, 1993.

The Big Bang Theory. Alkotók: LORRE, CHUCK – PRADY, BILL. Warner Brothers, 2007-2014.

The Goldbergs. Alkotó: BERG, GERTRUDE. CBS, 1949-1956.

The Goldbergs. Alkotó: GOLDBERG, ADAM F. ABC 2013-2014.

The Larkins. Alkotó: ROBINSON, FRED. ATV, 1958-1964.

The Simpsons. Alkotó: GROENING, MATT. Gracie Films – 20th Century Fox Television, 1989-2014.

Two and a Half Men. Alkotók: ARONSOHN, LEE – LORRE, CHUCK. Chuck Lorre Productions – Warner Bros. Television, 2003-2014.

Will & Grace. Alkotók: KOHAN, DAVID – MUTCHNICK, MAX. KoMut Entertainment – NBC Studios, 1998-2006.